

[Brackling, B]

nyca bala aly yredly; utano magro
vna aughu uhuo braf; lai givna yoflan
in Meruian baqenti. Wafu, aly Plectaon
eos Pyat Afbaw; Silly Repod. claccea
vudain; i chavala
in Olyaz; / an vlay vno i vly dny
vignauas laidunvly frow; Survauas
moun uha fca pilt, Sur^o barvau; unuvad.
in Kao God Avuvuaa Kav Dao; Acllyng.
v Grovuaa f Othrua; clafpaas in
vud vno as macefudvna; y.

JESUXEN nimeen!

Se

Ujankaiikinen

Evangeliumi

Kaiikkein

Katuwaisten ja uskowaisten Jumalan Lasten

Autudesta

JESUXESJA
JESUXESJA:

Joka on

se ainoa maahan kaatamaton perustus,

jonga päällä he turvallisesti, wahvasti ja ujanikaiikkesti taitawat seisoa,

Ja kaiikkein Pyhäin kansa, jotka alusta olleet owat, Perkeletta, Mailma ja kaiikkia Helwerin porttia vastaan haasta, sotia ja heitä ylitsewoitta. Rom. 8. Psalm. 18. 46. 118.

Ensin kirjoitettu

M. F. B. H.

Sitten Sarasta Kuosfiri ja nyt siitä Suomeksi kaattu.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ M:tis.

Stockholmisa,

Prändätty Kuningallisesa Suomalaisesa Prändisä,

Johan N. Carlbohmda, 1781.

Imprimatur.

Stockholms Stads Consistorium,
den 6. Februarii 1781.

Ad mandatum
N. INSULIN
Ven. Conf. Notar.

Ehkä joku Engeli Taimasta, saarnais teille toisin Evange-
liumia, kuin Davali teille saarnanut on, se olkon kirottu.
Gal. 1: 8.

Emme waella kavaludella, engä petorella Jumalan Sana-
turmele, waan me ilmoitamme totuden ja meitämme julkisesti
kaikkein ihmisten omatundoa kohtaan Jumalan edesä ositam-
me. 2 Cor. 4: 2.

D. Luth. Tom. VI. Witt. p. 466.

Pyhä Henzi ei ole epäillewäinen, ei hän ole kirjoitta-
nut yhtän harhailewaisa erhettä meidän sydämiimme,
waan yhden woimallisen ja suuren wiskenden, joka ei sall-
meidän olla huikendelewaisina: Ja niinkuin Jumala ei mahda
anda meidän sinne ja tänne häällytetä, waan, josta hänelle
kiitos olkon! teke meitä niin wiskeri, kuin me itse olemme wiskit
sität että me luonnollisesti elämme, eli että kari ja kolme yhs-
teen owat wiski.

Idem Tom. IV. Latin. Jenens. pag. 124.

Pyhällä Raamatulla on erinomattain sen kansa tekemistä,
etteemme epäilys, waan wiskendellä toivoissimme, uskaldai-
simme ja uskoissimme, että Jumala on laupias, leppiäs ja
kärkiwäinen, joka ei walhettele.

Waan uskollisesti ja totisesti pitä hänen lupaurians; ja joka
jo on tehnyt kaikki mitä hän on luvannut, siinä että hän mei-
dän syndeimme tähden on ulosandanut hänen ainoan Poikans,
sen päälle että jokainen kuin usko hänen päällens, ei pidä
hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman.

Tom. IV. Germ. p. 71.

Malm. 5: Heidän suusansa ei ole mitän totutta, se on:
ei heille ole yhtän wiskiä oppia, waan luulo:
epäilys, epäusko ja eryret: owat bykkarit, ja ei opeta sitä
kuin puskwäinen ja wiski on: Se on sentähden yri totinen ja
wiski Henzi, joka wakuutta meitä Jumalan tahdosta, ja ei jä-
tä meitä epäilyreen.

JESU

JESU SACRUM.

Kirjan Zekian Esipuhe

Sille Christilliselle Lukielle.

Makkat Isät, Weljet ja Sisaret Christuses
Jesuses. Kuinga arkaa, pehmitätä, usko-
 toinda, häijyä, tuimaa, huikelewaista ja nu-
 riata sydändä me kannamme ruumisa, joka
 taikka myötäkäymisen aikana tahto alashyöstä
 Jumalata hänen Istuimelkans, asetta istäns
 hänen sūiaans, ja oman rakkaudensa jälkeen,
 olla itsellens ja kaikille ihmisille Jumala; eli
 myös wastoinkäymisen aikana rupe, epäilemään
 Jumalasta ja hänen lupauristans, tekemään
 händä walhetteliayi, ja kokonans epätoiwosa
 hänen päällens näändymään; sitä ei riedä xpi-
 tän muu kuin se joka päivä päiwäldä niiden
 uskonaisten tapausten alla otta waarin hänen sy-
 dämens liikutuksesta, ja niin omasa koettelemus-
 pesa hawaitse totuden siitä, kuin Jumalan Hen-
 gi Jeremian kautta hänen Ennustus-Kirjans
 17 Eug. ylöskirjoittanut on. Tämänpaisinen sy-
 dämens nöyryttämiseksi, on nyt laki hänen kaiken
 pauhinans, leimaurens ja uhkaustens kanka an-
 nettu, jolla niinkuin wasaralla, Jumalan Hen-
 gi hänen Muidellus-wirasansa, sydändä särke
 ja alashyöpi, saattapensa sitä pelkoon. Mutta
 että ylösojenda sitä arkaa ja peljästynyttä sy-
 dändä, yhteen wiisiin rohkeutteen, siihen on
 hän säättänyt Evangeliumin meidän autudes-

tamme, joka on totinen sana. Tit. 1. Esai. 40. 35. 61. Ei myöds ole kallimbata asiata maan päällä, kuin koska se alaslyöty omatundo, Christusen kerran tapahtuneen synnin puhdistuksen kautta, tule oikein rauhoitetuksi ja wakuutetuksi hänen ijankaikkiseksi rohkeudeksi, niin että, se häältyä sydän tule wagaksi ja rohkiaksi hänen Jumalansa; joka ei tapahdu ulkonäisten asiain ja Ceremoniain (tapain) waan Jumalan armon kautta, joka niin istutta ja lukekse Evangeliuminmeidän sydämiimme, että se woi- masta, Pyhästä Hengestä ja täydestä wiisyydestä ylös- nouse. 1. Theß. 1. Hebr. 13. Sillä tavalla pitää Jumalan waldakunda meistä rakettaman, ja Satanan waldakunda kufistettaman uskon kaut- ta. Luc. 17. Rom. 14. Jumalan wahwa perus- tus Christus, joka nyinansa pysy, pitää ensistä sydämen sisimään kiinitettämän Evangeliumin kautta, ja Usko joka meille sen suloisen Aus- ringon ja itseolewaisen siunauksen, Christusen nimittäin ja hänen Hengens kautta, Jumalan Lupauksia tarjotan ja Evangeliumisa lahjoite- tan, pitää syndymän ja tarkasti waarinotetta- man ja holhottaman, niinkuin nyi heiko wesa ja ästen syndynyt lapsi, jos sen muutoin pitää taikaman juurtua Christusesa. Moses ja Laki ei taida sitä toimitta, ne epyttävät pahjo enä- min niitä murhellisia omatundoja. Christus hänen lupauksians pitää meille niinkaurwan sil- mään eteen maalattaman Gal. 3. siihen asti, että hän saapi meistä senkaldaisen muodon,
kuin

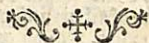

Kuin Jumalan Pyhän Sanan kansa yhteen-
 sopi, ja josta kautta me, uskosta hänen pääs-
 lens perustetut, tulimme rohkeiksi, ilolla uskal-
 luyensa Christuksen voiman päälle astumaan edes,
 haastamaan ja tunnustamaan häntä, ja tur-
 wallisesti tuottamaan häneen maailmaa ja kaik-
 kia helveticin portteja vastaan, juuri niinkuin
 David kaikissa hänen Psalmeisians, erinomais-
 tain siinä 3: 18. 27. 44. 46. 56. 90. 118. 22.
 tämän hänen Jumalansa kansa taita kilvoitel-
 la, voittoa ja läpikärsiä. Niin on myös Chris-
 tus lähes kaikissa Pavalin Lähetyskirjoissa, ja
 lähes jokaisessa wärsyissä alkua ja loppu, sen
 päälle että meidän Wapauttajame hänen Ev-
 angelliuminsa kansa alati mahdais olla meidän
 sydämesämme, niinkuin Auringon waiketus ai-
 na, on meidän silmäimme edessä, ja me emme
 muuta tietäisi, ajattelisi eli puhuisi, kuin yri-
 nänsä Christuksesta, hänen sydämenmielestä,
 töistä ja teoista meidän edestämme ja meitä
 kohtaan. 1 Cor. 1: 2. 2 Tim. 2. Ja sen
 päälle seuraisi pian meidän tykönäimme rakkaus
 jällensä Jesuksen työ, sydämen muutos, sen
 wanhan ihmisen kuolettaminen, iloinen tunnus-
 tus, pyhä nöyryys, Christillinen rakkaus, ha-
 luinen kuullaisuus, ja jumalinen elämä Christus-
 sen seuramisen alla. Tämä Auringo yri-
 nän taita hänen Evangelliuminsa kautta tehdä
 pouta- ja kesa-päiviä meidän sydämesämme, ja
 ilman sitä ei mikään maailmasa, jos vielä tuha-
 nia vuosia Mosexen kautta ihmisiä hywiin töis-
 hiin

hiin pakotettaisiin. Hebr. 8. Sanalla sanottu: Kaikki maka sen päällä, että me Christuksen tundemisen kautta tulemme juurtuneiksi ja iankaikkiseen wakuutukseen meidän autuudestamme saatetuiksi. Koska sentähden niitä heikkoja lapsia Christusesa peljätetään, niin pitää aina tarcoitus oleman, että he saatettaisiin pois kaikes-ta luottamuksesta itse päällensä, yhteen kaikista ehdottamisista puhdistettuun epäilyreen omatti woimainsa päälle, mutta sen päälle jälleens saatettaisiin niin pahota suurembaan rohkeutteen Jumalasa. Koska nyt tämä perustus Wappeil-da ja rakennus miehildä laimilyödän (niin- kuin Davikunnasa ja tekopyhildä on tapahtu- nut, ja vielä tänäpäivänä tapahtu) niin senger monet sydämet, jotka muutoin olisit ra- inner woitetta, langewat osittain jumalattomuus- teen, osittain uskallukseen itse päällensä, osit- tain myös kokonansa epäilyren ajatuxiin. Sillä kaikkia sitä kuin ei raketa tämän perus- tuxen päälle, sitä taita Satan jokaisella pu- halluxella, ja moninaisten erhen- oppein tuutilla kumota. Eph. 4. elikkä siihen näkywäiseen wietellä, niinmuodoiin kuin ei silloin tiettä mi- tön yhdestä paremmasta ja täydellisemmästä Niiklaudesta, Pyhydestä ja Autudesta. Ignoti- nulla capido. Sitä kuin ei tuta ei myöskän- halata. Että nyt senkaldaiset pelkurit, lohdu- tusta laipawaiset, wiheliäiset, expnet, heikot ja wie- teldyt Christuksen lambat, näinä nykyisinä ja wie- lä tulewaisina wihan- aikoina, ei pidemmäidä tu-

lisi häältyetysi kaikkinaisten opetusten-tuulista, elikkä Satanan Engelein liehakoitsemisten ja jaaritusten kautta käsitettäisi, fangina wietäisi ja wietelläisi; waan paljo enämin jällens ylös etsittäisi, lääkittäisi, hoihottaisi, kaittaisi ja wahwan perustuksen päälle wahwistettaisiin: Hesek. 34. Niin olen minä heille ja itselleni lohdutuksepi ja ojennuksepi ylöspannut sitä lohdullista Oppia meidän Autudemme wiseudesta, ynnä tyhykäisten ja wahwain todistusten kanssa, niinmuodoin kuin siihen on käsitetty koko Evangeliumin sydän, koko Pyhän Raamatun Summa, se waimallisin lohdutus epänewoisille omatunnoille ja wäsyneille sieluille, ja se ainoa wahwa ja liikumatoin perustus kaikkia Satanan tulewaisia rajuilmoja ja kiusauksia vastaan. Sillä näinä ja wietä takaisin seisowaisina aikoina, on yxinänsä se wahwa Jumalan perustus pysywä, joka Jumalasta hywäpi tuttu ja wahwistettu on. Hesek. 9. 3lm. Kirj. 7. Rakatkon sentähden jokainen wäärystestä, joka tähän asti tyhmyden kautta on epynyt tästä armon-perustuksesta, ettei hän, niinkuin akka-nat tulelta, HERNAN wihalda viimeisenä päivänä tulisi kullutetysi. 2 Theß. 1. 2 Tim. 2. 1 Cor. 3. Malach. 4.

Esipuhe.

Miin mene Kirjainen, ja julist Hengen voimall,
 Suuret Taimen Sanoma, Kansalle opetull;
 Meist perka kaikki pois, kuin maistu anstoll omall,
 Ja walais taitomme Totuden walkeull:
 Meit opet Kallioll Christuyell perustamaan;
 Ja ei myun mingän pääl aututtam rakendamaan.

Väöopin Zionis, Wanhurstauden Sanat,
 Ett uskoll riippu kiin ain armos weresä:
 Kuin Kulda-omenan, sä hopiamallas kannat,
 Ett se meit rohmais is ain kaikis hädäsä:
 Sä ksellät wakitust niild Taimen satamasta,
 Kuin armon tuletta täälä tahtowat sin juosta.

Sun oppis syndisen tyhjendä itsestänsä,
 Ja oman kunnian sä maahan tomuun työt;
 Kuing kruunu autuden Jesuyes yrinänsä,
 Miin kiildä että kaik täs raiikat owat työt:
 Tain sinä teroitat, sen opin suurest päinost:
 Ett armost autuus meill, Christuyest wuota ainost.

Sä Hengen mielalla työt pirun juonet maahan
 Joill sortta Christuyen, ja Hänen Kristiäns;
 Min pyytäin syndisä its' päällens luottamahan
 Ja omas pyhydes auttaman itäänä;
 Sä Uskon osotat pääl weren armon aiwan,
 Silloingin kestawän, kost wuimem hätä waiwa.

Sä Uskon opetat, ei kuollen Uskon luullon,
 Kuin pyhy kylmänä ja tyhjän hedelmist
 Waan Uskon kullaisen, kans' woiman, nesten, elon,
 Kuin elons osotta hedelmis kannihis
 Ett kutoveri me edest Jumalan armon
 Suul ja waelluyell ain ylistyst Häll sanont.

Ann' Jumal uskosa ja kaikis pyhäis menos
 Sun Kirkkos kashwata ast päiwään wuimeiseen.
 Ett aiaturis, töis, ja muusa kaikis elos,
 Miin eläissin tain sit me saissin autuden:
 Waan kuiteng uskosa pois kaiken anstom suljem
 Ja haawois Jesuyen armost Taimaseen kuljem.

C. J. Lohman.

I. Luku.

Mitä Raamatusta ymmärretään sen
Sanan kanssa Autuus.

Autuuksien kanssa Jumalan Hengi Raamatussa ei ainoastans ymmärrettävä Pelastusta kaikista siitä Pahasta, kuin Adamin Langemuksen kautta on meidän päällemme tullut, vaan myös kaiken sen Hyvän Lahjoittamisesta, kuin meille Christuksen kuuliaisuuden, Meidän ottamisen, Kärsimisen, Kuoleman, ja Ylösnousemisen kautta ansaittu, Kastesa lahjoitettu, Sanan kautta ilmoitettu ja Pyhän Sakramenttien kautta luokitettu on.

Sillä niinkuin Adami Langemisensa kautta ei ainoastans ole haastanut kaikkea sitä Hyvää, kuin Jumalalta meille Luomisessa annettu oli, vaan myös sitä vastaan tuottanut meidän päällemme kaikkea pahaa, nimittäin syndiä, Eivousta, vihaa, Kuolemata, Duomiota, pimeyttä,

hekwettä, ynnä kaikkein sekä ajallisten että ijan-
 kaikkisten rangaistusten ja waiwain kausa; jona
 ga tähden me myös kaikki olemme wihan lapset,
 Jumalan wiholliset, perikelen orjat ja ijankaikki-
 sen pinan, kuoleman ja kadotuksen perilliset, ja
 tämä meidän ensimmäiseksi perindö osaksemme tu-
 le, jona me hamasta Adamista sen syndisen
 syndymän kautta myötämme tuomme maailmaan;
 Niin on Christus maailmasta päällensä ottanut
 ei vähemmin Adamin synnin, kuin sen ajalli-
 set ja ijankaikkiset rangaistukset, koko mailman
 edestä ja siäsa sen edestä maksanut ja rangaistus-
 sen kärsinyt, kandanut sen ulos maailmasta, nau-
 linnut sen ristiin, ja, että se ijankaikkisesti olis unoh-
 dettuna, sen alas hautaan laskenut; Mutta hän
 on myös vielä Ylösnousemisen kautta kaik-
 kia, kuin me Adamista pois kadotimme, pal-
 jo kunniallisembana ja runsambana meille jälle-
 tuottanut, kuin ne langemisen edellä olit, ni-
 mittain, syndein anderi saamisen, ijankaikkisen
 wanhurssauden, elämän, autuuden, siunauksen,
 armon, terweyden, rauhan, sowinnon, pelastus-
 sen, walkeuden, lohdutuksen, woiman, wäke-
 wyden, wallan, woiton, wapauden, ilon, Pyhän
 Hengen, lasten oikeuden, perinnön, Taiwan ynnä
 meidän taiwallisten armo- lahjain ja tawarain
 kausa, joita eikä ihmisten eikä engelein kieli tai-
 da ulospuhua. Sillä jos Jumala yhdellä ai-
 noalla Sanalla on luonut niin monda sanoma-
 toinda lahjaa meidän raadolliselle ja katowais-
 selle ruummillemme, sen ajalliseksi ylöspitämisiksi,
 ilo

iloksi ja huvitukseksi; kuinga monda tuhatta kerta
 kunniallisembia, korkeimbia ja taitowallisia lahjoja
 ja tawaroita on hän siis andanut hänen oman
 Woikansa katkeran kuoleman ja weren wuodatus-
 ren kautta toimitetta ja ansaitta meidän sielullem-
 me, sen ijankaikkisiksi elämäksi, iloksi, riemuksi ja
 autuudeksi? O suurta rikkouden syöpyttä! O taito-
 wallisia häitä, joissa jo enämmin on valmistettu,
 kuin yhdengän ihmisen sydämeen on astu-
 nut. 1 Cor. 2: 9.

§. 2.

Raikkia näitä en me tarwitze nyt wasta etsiä,
 toimitta eli ansaita. Kristus on ne ylösti
 kallisti itse kauttansa, kalliin werensä kautta, ei
 Engeseille eikä perkeleille, waan meille hywäksi,
 johdukseksi, iloksi ja wirtowukseksi, meidän edes-
 tämme ja meidän sielumme, ostanut, ansainnut
 ja valmistanut: sillä kaikki mitä Kristus meis-
 dän Wapahtajamme hänen wirasansa Miehus-
 den-ottamisensa jälkeen on tehnyt, kärsinyt ja ansainnut,
 sen on hän koko mailman edestä ja hänen
 sielunsa tehnyt ja kärsinyt, niin että se waas-
 randa minua, sinua ja kaikkia ihmisiä. Hän
 tarjo sitä kaikille ja kutsu kaikkia sen nau-
 titsemiseen. Matth. 22. Hän anda sitä taito-
 kille ilman hinnata, jos he alnoastans tahdois-
 olla niin haluiset, nöyrässä katuwaisudessa ja heis-
 dän hengellisen waitwaisudensa tunnon alla, pas-
 lajamaan mailmasta hänen tygönsä, ja totisella
 uskolla wasanottamaan hänellä tätä tarjottua
 armoa ja rikkautta, kuin hän on haluinen näitä

Kallisti ansaituita tavaroita lahjoittamaan suurim-
millekin syndisille ilman hinnata, ja, wastoin
heidän mahdollisuttansa ja ansiotansa, niin et
ypikän ihminen tulis kadotetuyi. Mutta he
hylkäävät sitä tavarata ja rikkautta estelemisillän-
sä, eikä tahdo hänen kulumisensa päälle tulla,
ei tahdo uskon kautta näitä kaikkia Christuyelda
wastanotta, waan salliwat hänen hukkan huuto
ja kätensä koko päivän kofotta; siitä syystä he
myös epäuskonsa tähden kadotetan, koska he
senkaltaisen autuuden ei tunnee, waan sen ylön
kagowat.

§. 3.
Niinkuin nyt Christus meidän Personaa-
samme, on seisonut meidän siasamme, kärsinyt
meidän siasamme, kärsinyt meidän rangastuyem-
me, rippunut meidän edestämme ristin päällä ja
sen kanga ylönpaldisesti maranut meidän welka-
amme, niin että mekin selkiästi näemme, että Jum-
mala on ottanut meidän syndejäm meidän pääs-
dämme pois, ja niitä ynnä kaikkein heidän ran-
gastustensa kanga, tämän sorwinto-uhrin pääl-
le pannut ja rangastunut, ettei niitä ikänäns enä
pidä muistettaman; niin seisowat kaikki, jot-
ka totisesa parannuyesa ikensä jälleäs hänen ty-
gönsä käändäwät, taas Christuyesa, hänen Per-
sonasansa, hänen siasansa, hänen wanhurstau-
densa, elämänsä ja autuudensa alla, Jumalan
edestä; ja niinkuin kaikki meidän syndimme, yn-
nä kaiken sen, kuin meidän olis pitänyt niiden
edestä ajallisesti ja ijankaikkisesti kärsimän, hänen
pääl-

päällänsä maka; niin on Jumala sitä vastaan
 taikien hänen wanhurskaudensa ja armonsa meid-
 dän päällemme laskenut. Rakkaudesta on Chris-
 tus meidän edestämme kaikki mitä me waiwai-
 set syndiset olemme; ja uskon kautta hänen pääs-
 lens me taas olemme kaikki, mitä Kristus
 on. Meidän syndimme ja kuolemamme on jo
 lähes 1800 vuotta ennen tätä Christuksen kuol-
 emaksi ja synniksi tullut, että hänen wanhurs-
 kaudensa ja armonsa taas tulisi meidän omapem-
 me. Hän on pahantekijä, että me olisimme
 ne Wanhurstat. O autuallista waihetusta!
 Christuxelle, joka itsensä oli wanhurkas. Kai-
 ki meidän syndimme niin luetaan, kuin hän itse
 olisi niitä kaikkia tehnyt hamasta mailman alus-
 ta sen loppuun asti, ja niin ratki, että hän
 itse tule synniksi meidän edestämme; mutta meis-
 le, jotka itsämme olemme waiwaiset syndis-
 set, Christuksen wanhurskaus sitä vastaan luetaan,
 niinkuin me olisimme, kaikena meidän elinaika-
 namme, koko vain täydellisesti täyttäneet, eikä
 ikäänans yhtään syndiä tehneet; sillä itse me kutsu-
 tan sivi wanhurskaudexi, joka Jumalan edes-
 sä kelpa, 2 Cor. 5: 21. Näin olemme me
 Christuksen päällemme pukeet, ja perimme hä-
 nen pugusansa Jacobin kansa siunauxen. Meid-
 dän ansiomme kautta olemme me Christuxelle syn-
 niksi ja fangiudexi tullet, ja hän on sitä vastaan
 itse Jumalalda meille wanhurskaudexi ja lunas-
 tuxexi tehty. Tämä on se wanhurskaus, kuin
 Fatuwaisille syndisille Jumalalda uskon kautta

luetan. Wanhan ja Uuden Testamentin sisälles-
 pito on, että Jumala itse on meidän wanhurs-
 kaudemme, ja että me olemme hänen syndinsä,
 josta myös se oikia autuus seisoo, että Jumala
 ei meille, waan Christuxelle, meidän syndimme lu-
 ke. Christus kanda meidän sairaudemme ja syn-
 dejämme, että me hänen siasansa olisimme ter-
 wet ja wanhurstat hänesä uskon kautta. Hän
 karsi helwetin pinan meidän edestämme, että
 meillä olis taitwan riemu hänen tykönsä. Hän
 on kuuliainen meidän edestämme, että me oli-
 simme wanhurstat hänesä. Hänen kuolemansa
 on meidän elämämme; hänen kadotuksensa, mei-
 dän autuudemme; hänen tuomijemimensa, mei-
 dän wapauttamisemme; sanalla sanottu: Hä-
 nen täydeni tekemimensä, ansionsa, wiattomuuden-
 sa, kuuliaisudensa, kaikkein kanka, kuin hän on
 ja hänellä on, on kaikki meidän omamme uskon
 kautta, niin ettei ne katuwaiset ja uskowaiset
 enä ole syndiset, Jumalan wiholliset ja kadote-
 tut; waan wanhurstat, pyhät, sowitetut, sius-
 natut, autuat, lunastetut Jumalan ystävät ja
 lapset, ja ijankaikkisen elämän perilliset. Joka
 tätä usko ja siitä kerska, hän kunnioitsee Juma-
 lata, luuke hänen totuudensa ja on autuas; mut-
 ta joka ei tätä usko, hän pilkka Jumalata, teke
 händä walehteliapi, ristinnaulitsee Christuxen ja on
 kadotettu. O ylön suurta rakkautta! O autuallista
 Evangeliumia murhelligille sydämille. Tästä Chris-
 tuxen ylönpaldisesta suuresta woimasta Adamin
 synnin ylitse, näe ja lue Romarein tygö 5. Luku.

§. 4.

Niinkuin nyt Christus on duominnut synnin
 meidän hywäremme, wihan fuolettanut, welan
 maranut, ja jo päälle 1700 vuotta sitten pois
 pyhkinyt käsitirjoituksen, kårmen pään rikkipol-
 kenuk, Lewiathanin hukuttanut, kirouksen kiro-
 uperi tehnyt, wihan sammuttanut, fuoleman
 niellyt, tullut helwetilille myrkkyi ja perkelitten
 wallitukset tuonut näkywin, ja saanut heistä woit-
 ton kunnian; ja, niinkuin muinen David Golia-
 thin kansa, näiden meidän hengellisten wihollis-
 temme kansa paljo hirmuisemmasti elänyt, kuin
 he owat ikänäns ennen saattanut elä meidän
 kansamme; niin on hän meille, hänen lapsillen-
 sa, jällens armollisesti ansainnut, woittanut, lu-
 nastanut, ja Kasten kautta siirtänyt hänen Ar-
 monsa, waldakundaan, että me siinä, niinkuin
 hänen welhensä ja osallisensa, emme ainoastans
 olisi mailman, waan myös taiwan, ja kaikkein
 taiwallisten omaisutten, tawarain, iloin ja au-
 tuutten perilliset hänen tykönänsä, tästä hetkes-
 tä ja iankaikkisesti, täällä uskon kautta, siellä
 kakelemisen ja nautikemisen kautta. Se on Au-
 tuuden tawara, ja hänen kunniansa perimisen
 rikkaus, hänen Armonsa ylönpaldinen rikkaus,
 se lähestynyt Jumalan waldakunda, se taiwal-
 linen Jerusalemi, se jällens awattu Paradisi,
 johon me Christuksen kautta olemme jo täällä
 uskosa siirtyt; niin että, niinkuin Adami lastet-
 tin sisälle Paradisiin ja kaikkein luotuin Juma-
 lan lahjain päälle; ja niinkuin pyi lapsi jo syndyi-
 säns,

säns, niinkuin tulewa Herran ja perillinen, siirtää
 hänen Wanhembainsa perindöön, niin ettei se
 tarwike sitä wasta ehiä eli ansaita, waan maha-
 ta ainoastans tulla hänen kunniansa ja perin-
 döänsä, uskoa sitä Wanhemmildansa, sallia its-
 zensä heidän sen kanssa hyödöttä ja rikastutta,
 ja siitä ynnä heidän kansans iloita; niin tui-
 lemme myös me Rasten kautta istutetuxi mei-
 dän auttuudemme perindöön, olemme jo hamasta
 siitä ajasta Jumalalta meidän Isädamme ni-
 mitetyt perillisixi hänen Sanasansa, jota mei-
 dän, koska se tätä taiwallista rikkautta ja kunn-
 niata meille ilmoitta, pitää uskoman, perindöä
 omistaman, tutkiman, kokiassa arwosa pitämän,
 sitä hywäremme käyttämän, iloikeman ja kers-
 kaman siitä paljo suuremmasti, kuin maailma
 iloike katowaisista tawaroistansa, iloisella sydä-
 mellä alati ylistämän Jumalata sen kunniallisen
 Armon edestä, ja karsiwällisessä toiwosa odot-
 taman sen ilmestystä, jonga omistajat me, jo-
 täällä olemme uskon kautta.

S. 5.

Syhtä autuallista Evangeliumia ja sy-
 dänsä ilahuttawaista sanomata murhelligille ja
 särjetyille sielulle, waiwaisille ja katowaisille
 syndisille ja Publicaneille, jotka wikein sydämes-
 sänsä tundewat heidän wihelsäisyydensä, kōhy-
 densä, kadotuxensa ja synnin woiman, kuin
 heillä Adantista on: joiden omatundo on epä-
 neuwoinen ja joiden sydän ei tiedä, kuhunga
 sen

sen menemän pitää! Tulkaa tänne, te, jotka
 raskauteet olette, täällä on lepo ja virvoitus
 teidän sielullenne, Matth. II: 28, 29. Osta-
 kat ilman rahata ja ilman hinnata, ottakat ja
 syökat, se on teille valmistettu! sentähden mi-
 nä tulen, sentähden minä täällä olen, sano
 teidän Vapahtajanne että minä teitä ehisin
 ja virvoittaisin; että minä teille minun tai-
 wan waldakunnan, elämän ja autuuden, ja,
 iseni Eikonans puhtaasta raskaudesta andaisin:
 että minä teitä köyhiä syndisiä rikkaiti, kunnis-
 allisixi ja autuaiti tekisin: ottakat ainoastans
 minua vastaan kaikkein kansa, kuin minä olen
 teille ansainnut: minä olen teidän omamme, te
 olette minun omami: mitä minun on, se on
 myös teidän, ja mitä teidän on, minun: mitä
 minulla on, pitää myös teillä oleman, ja kusa
 minä olen, pitää myös teidän oleman: Kuka
 pitää meitä eroittaman? Minä olen teidän ty-
 könänne, että te olisitte minun tyköni: mi-
 nä tulen teidän tyköne koko minun taiwan
 waldakundani kansa, ilahuttakeni teitä, että te
 tulisitte minun tyköni: Minä tahdon anda teil-
 le kaikkia, jos te ainoastans tahdotte sitä anoa
 ja otta minun täydellisydestäni. Waikka te
 olette waiwaiset syndiset, niin tulen minä kui-
 tengin juuri teidän tahdenne, ehiäkeni teitä ja
 tehdäkeni teitä autuaiti. Jos te ette ole siihen
 mahdolliset, jos ette ole sitä ansainnet, minä
 sen hywin tiedän: jos te olisitte tainnet sitä
 ansaita ja toimitta, mitä warten minä olisin

tarwinnut tulla? Rakofat teidän ansiotanne
 minun hirmuisesa karsimisefäni, että te sitä
 rohkeammasti minun autuuttani minulda wastan-
 ottaisitte: älkät olko ujut! Katumattomat hyl-
 käävät sitä; tekopyhät tahtowat sitä minulda
 osta ja ansaita; mutta sen kanga häwäisewät
 minua ja minun armoani; minä tahdon yxi-
 näns kunnian pitää, minä tahdon kyywätä ja
 anda, että te kokoisitte ja ottaisitte, ja ettei
 yhdelläkän lihalla olis mitän kerskattapa minun
 edesäni: Armon sen pitää oleman mutta ei an-
 sion: Minä annan kaikki ilman hinnata: Mi-
 nä tahdon tämän kanga paljasta minun sy-
 dändäni ja minun rakkauttani mailmalle, ja
 osotta, että minä olen ike rakkaus ja hywyyss,
 sitten kuin wiha ja armottomus on minun kaut-
 tani tullut lafkauteturi: Minä tahdon iksiäni,
 taiwan ja maan ynnä kaikkein kanga kuin niis-
 sä owat, teille kokonans hywäxi ja omari an-
 da, että te taidaisitte ajallisesti ja ijantaikeisesti
 iloita ja riemuita; ei että minä olen siihen wel-
 kapaää, taikka te siihen mahdolliset, waan et-
 tä se niin minulle kelpa: Minä tahdon olla niin
 leppiäs ja tämän kanga todista, että minä
 olen rikas laupiudesta, ja ike laupiuden Isä,
 että minä tällä minun ystäwällisyydelläni, suloi-
 sudellani, rakkaudellani ja pitkämielisydelläni
 ylisewoittaisin teitä mitä minä teille suon, mi-
 tä minä teildä halajan ja mingä mielinen minä
 teitä wastan olen: jos minä kuta ties tällä
 ylönpaldisesti suurella hywyydelläni taidaisin suo-
 sitella

sitella teitä palajamaan helweristä, Satanasta,
 mailmasta, ihestänne ja teidän turmelewaifesta
 kadotuksestanne, jos minä taidaisin paranda
 teidän turmellukseenne, wetä teitä minun armol-
 liseen yhteyteeni ja niin minun iankaikkista
 iloani, kunniatani ja autuutani teille osaksi an-
 da, sen kautta ilahuttapeni teitä, te waiwaiset
 lapset, ynnä ike kansani taiwaisa, tämän hy-
 lykäsien wiheliäisyyden staan, johon te Adamin
 langemisen kautta joutunet oletta. En minä
 olis kuitengan halulla tahtonut hukkan luoda
 ja ansaita teille minun taiwani ja senkaltaisen
 autuuden. Minun haluni ja iloni on hyödyttää
 kaikki ja tehdä kaikille hyvää, mutta sitä
 vastaan on se minun suurin murheni ja suruni,
 koska tätä minun armoani ei tuta, tutkita, ei-
 kää siitä huolitaa, waan juosten hillimättömästi
 pois minun tyköni vielä suurembaan wiheliäis-
 syteen, ja, helwetiin ja iankaikkiseen kadotus-
 keen asti. O! joska te sen ajattelisitte! Eään-
 däkät teidän minun rygöni, niin te autu-
 ari tuletta, kaikki mailman ääret; sillä
 minä olen Jumala, ja ei kengän muu,
 Jesai. 45: 22. O rakkautta! O Isän sydän-
 dä! O suloisutta! O kallista ja kaiketi was-
 tanotettapaa sanaa! jota waiwoin taitan ilon
 tähden uskoa. Tawara on ylön suuri, ja
 sydän ylön pieni, ettei se taida siihen mah-
 tua, sano Lutherus. Mutuat owat ne, jota
 ka ei näe, ja kuitengin uskowat, sanaa Joh.
 20: 29.

§. 6.

S yhtä autuallista Evangeliumia, joka ei saarna meidän pyhymättömistä töistämme, vaan Jumalan iankaikkisesta Pojasta, meidän Nuruuden järkähtämättömästä perustuksesta, että hän on meidän Vapahtajamme ja HERRamme, mitä hän on tehnyt ja kärsinyt, että hän on ylösnoinut, ja sen kautta meille täydellisen vanhurskauden ja autuuden ansainnut. Tämä Evangeliumi on voima autuudeksi kaikille, jotka synnin ja lain voimasta duomitut ovat. Pitäkämme tätä alati meidän silmämme edessä, tutkikamme sitä wiisusti ja korkeasti arwakkamme, niin me pian eläwixi ja toisenlaisixi ihmisiwi tulemma. Haas! Kaikkia helwetin portteja, jos he rohkevat nostameitä vastaan, koska Jumala näin on meidän edestämme. Jos Adami on langennut; niin on Kristus meidän vanhurskaudemme tähden jälleens ylösnoinut. Ehkä kuinga wäkewä myös Adami on meisä; ehkä kuinga angarasti myös Moses kanda meidän päällemme meidän omassa tunnossa meidän kadotukseemme; ehkä kuinga woinallinen myös Satan on meitä woittamaan; ehkä kuinga peljättävä myös maailma on meitä wainomaan: niin on kuitengin Kristus, se kaikkiwaldias Jumala, läsnä ja meidän puolellamme, meidän edestämme, heitä kaikkia vastaan, ja hänen edestänsä täyden heidän kaikkien paeta, niinkuin pimeys Aurington edestä. Sitä

Iä tämä HERa on wäkerä, joka on meidän edestämme kuolemallaan tullut. Adamille kuolemani, Moserelle haudari, mailman ylitse woitori, ja perkelelle helwetiri ja waiwari; on myös ynnä, meidän iankaikeksi iloyemme, meille lahjari andanut hänen woitonsa, laalinsa ja rauhansa. Olkat te hywäs curwas; hän on woittanut. Rohwaiikat nyt teidän mailmaa ja Satanata wastaan, kuka tahto teitä kadotta? Christus on tässä, joka on kuollut, joka myös, niinkuin Woiton HERa kaikkein teidän wihoillistenne päälle, on kuolleista ylösnoanut, ja wietä niin kauwan kuin tänäpäin kugutan, istu Jumalan oikalla kädellä teidän hywäpennen, suojellapens ja ruokkijapens teidän edestänne. Kuka pitää teitä senkallaisesta rakkaudesta eroittaman? Kuka pitää teitä hänen kädestänsä rewäisemän? Tämän Evangeliumin kirkkan walkeuden kakelemisessa Christusen kirkkaudesta, ovat tekopyhät ja Phariseuret paljo suuremmasti soaistut, kuin ne jumalattomat Publicanit; sillä he forgottawat heidän omia töitänsä, anstotansa, jumalisuttansa, ja täydellishyttänensä paljo yli Jumalan Pojan, että sentähden Publicanit ja portot käywät heidän edellänsä Jumalan waldakundaan. Matth. 21: 31.

Tämä Evangeliumi ei aseta meitä liukalle eli tietämättömän päälle, eikä myös opetta meitä, että meidän pitää nyt wasta itse ehtimän, toimittaman ja ansaitseman meille autuuden,

Den, taiwan ja ijankaikkisen elämän; waan ilmoit-
 itta meille, että me jo hamasta Rastestamme
 olemma autuat Christuxen kautta: että me jo
 olemma Jumalan lapset ja taiwan perilliset
 Christuxen kautta: että meillä jo on ijankaikki-
 nen elämä meisä: että meillä Christuxesa ovat
 kaikki, ja olemma täydelliset wanhurssari teke-
 misessä: että me Christuxen kautta olemma rik-
 kari tullet kaikisa: että kaikki on meidän, joko
 ne olssit nykuiset eli tulewaiset, niinkuin yri
 nuori Kuningan Pringsi on hänen Isänsä koko
 waldakunnan perillinen, eli niinkuin Estheri
 oli yri Krunattu Drottningi ja osallinen kaikis-
 ta Abasweruxen waldakunnista ja kunnista:
 että kaikki, sanon minä, samalla tavalla on
 meidän, mutta että me olemma Christuxen
 morsiamet ja Drottningit hänen tykönsä,
 juuri niin totisesti, kuin Christus on Jumalan.
 Tätä opetta Evangeliumi meitä uskomaan, ja
 wastoin meidän tundoam Abrahamin kansa-
 uksen kautta andamaan Jumalalle hänen lu-
 paupisansa totuuden, laupiuden ja kaikkival-
 diaisuuden kunnian; haastamaan tämän päälle
 perkelettä ja kaikkia helwetin portteja wastan;
 ja että meidän pitää siinä uskon elämässä kuu-
 liaisesti ja pysyväisesti Jumalan meidän taimal-
 lisen Isämme tykönsä loppuun asti pysymän;
 joka sen teke, hän on ja tule auttari. Usko,
 se on woitto, ja joka usko että JEsus Chris-
 tus Jumalan Poika on woittanut meidän
 edestämme, ja hänen woittonsa meille anda-
 nut,

nut, hän on syndynyt Jumalasta, ja voitta
 mailman Christusesa. Meidän töistämme Sas
 tan ei huoli mitään; mutta Christuksen edestä, joka
 on meidän Voittoime ja Rauhamie, niin hywin
 meidän puolestamme, kuin meissä, tähty hänen pas
 koon mennä: sillä jos tämä Davidi on kuollut
 meidän kaikkein edestä ja voittanut, niin me
 olemme kaikki voittaneet. Haas perkele! Kusa
 nyt on sinun voimas ja voitkos? Kuolema
 on häpiään tullut. Jos endisiin aikoin olis
 senkallaista Evangeliumia sille viheliäiselle Kans
 salle saarnattu, sitten kuin heidän viheliäisy
 densä olis ensist tullut heille juuresta ilmoitetu
 pi, tämä Uuden syndymisen siemen heidän edellä
 wiheldyyn sydämeensä kylvetty, heitä tällä
 rieskalla ruokittu, jonga kautta usko syndy ja
 imetetän, ja he sitten tämän armon kautta olis
 sit edemmäxi johdatetut, sydämellisessä rakkaus
 desä Christuksen tygö ja yhdistyksen woimasta
 hänen kansans, ristinnaulikemaan lihansa, ja
 jokapäiwä, niinkuin lapsen, kaswamaan Chris
 tusesa heidän pääsans ja wiinapuusans, (niin
 kuin Davali sitä teke kaikisa hänen Lähetys
 Kirjoisansa) niin Christikunda totisesti paremma
 sa tilasa olis; Mutta se näköpnhä perkele on
 takaisin wiennyt Jumalan lapsia Christuksen
 tyköä toisen Evangeliumin tygö; wietellyt heitä
 oman maxonsa ja töidensä tygö; wetänyt hei
 tä Wapaudesta Christusesa orjuden ijen alle
 ja Jumalan Armosta pois omiin harjoituxiins,
 jolla hän näin on sammuttanut heidän uskonsa,
 wis

willinnyt heidän omatundonsa, tehnyt heidän
 sydämiänsä epätietsiksi, surmanut heidän kas-
 lihita sielujansa tämän ravinnon kätkemisellä ja
 yhden silmissä loistawan Eillon alla, ilman wah-
 watta perustusta, rakendanut huonen hiedan
 päälle, ja niin sukemattomia monia sielua seu-
 rasansa iankaikkiseen kadotukseen viepottanut.
 Voi tyhmiä Neikhyitä lampuin kansa ilman ös-
 jytä ja Eillon kansa ilman woiwata! woi sanos-
 matoinda sielunmurhaa! woi kaikkein suurinda
 Christusen pilkkaa Eildopyhän epäuskon kante-
 ta! että ne jumalattomat tätä Jesusen tundes-
 misen auringota, tätä taiwasta ja niin terwel-
 listä autuuden armoa tyköänsä syöywät, hei-
 dän peldojaansa ja mailmaa suuremmassa arwossa
 pitäwät eli tätä armoa wäärin kättywät.
 Eainkalkaisten tähden he tosin tulewat sitä hir-
 muisemmasti kadotetupi, jota suuremman ar-
 mon ja runsamman wälkeuden he owat ylöns-
 kazonet; mutta se ei kuitengan Jumalan uskoa
 juungan turhapi tee. Sen syyn tähden ei ole
 Armon-taiwas pois pudonnut, eli autuus-
 den auringo laskenut, eikä se kullainen Ar-
 monaika, Autuuden päiwä ja iankaikkinen
 Lutto lakannut, waan pysy wahwana, sujana
 ja iankaikkisena, niinkuin wuoret, niinkuin to-
 distus taiwalla, niinkuin auringo, Kuu ja
 tähdet; ja, niinkuin Kristus itse, joka sen pe-
 rustus on kaikkia helwetin portteja vastaan.
 Joka hänen päällensä usko, ei hän tule häpiään.

§. 7.

Koska minä nyt olen hawainnut sitä sano-
 matoinda sielun-waaraa, jota tämä kiido-pyhä
 perkele ynnä Apostolittensa kansa, Christu-
 ren pyhän Evangeliumin wäändelemisellä on jo-
 kaparkasa matkaan saattanut niisa waiwaisisa
 murhellisisa sieluisa, ja jonga kautta hän Enges-
 lin-pyhyden kiillon alla pyytä wastanseisoa ja ku-
 lista uskon perustusta, tyhjendä meitä Christuses-
 ta, Ulkosta ja Hengestä, wiedä meitä pois
 Christuren tyköä isehemme, estä meidän kaiken
 rohkeuden, rauhan ja wakuutusen, tehdä mei-
 tä epätietoisiksi, pelkureiksi, ujoiksi ja epäilewäis-
 ti Jumalan Armo-lupausta, ja, kokonans
 riisua meidän kaikki hengelliset sotaaseet, että
 hän näin kuljettais meitä, ulkona Christu-
 siukkalle jaälle ja hietta-pakalle, ja paiko waa-
 rallisemmalla tavalla, kuin ennen julkisen ju-
 malattomuden kautta, sais langetta ja syöstä
 meitä: niin täyty minun, Paivalin kansa, was-
 tusta senkallaista wiefasta Satanata, ja niin pal-
 jo kuin Jumala Armoa siihen laina, johdatta ja
 wahwista niitä waiwaisia wieteldyjä lambaita, pel-
 kureita sydämitä, epytettyn omaa-tundoa, lohdu-
 rusta kaipawia sieluisa, wiheliäisiä raskas mielistä
 syndisiä ike kansani sen turwallisen perusturen pä-
 älle, että heidän sydämensä tulisit jälleens lohdu-
 tuxi, miehulliseen rohkeuteen wirkistyni, uskon kaut-
 ta Christuresa kaikkea pelkoa, epäilystä ja epätoi-
 woa wastan, ja mailmaa ja kaikkia helwetin port-
 teja wastan rohwaistuxi, ja he liitetyxi tulisit rak-

Kaudeſa kaikkeen rikkauteen, täydellisessä ym-
 märryessä, Jumalan ja Isän ja Christuksen sa-
 laisuuden tundemiseen: Coll. 2:2. etten minä Ju-
 malan edessä niinkuin sofia wartia, sallis minun köy-
 hää kansa jäsendäni Satanalda exytettä, ja niin
 wikapääxi tulisin kaikkein niiden sieluin kadotukseen,
 joita minä olisin saattanut pelasta walwomisels-
 la ja waroittamisellani. Se on ainakin mah-
 dotoin että me taidamme tehdä jotakin Jumal-
 alle otollista hywää, jollei se tule tämän perus-
 tusten päälle perustetuxi, koska kaikki on syn-
 di, kuin ei uskosta ole, Rom. 14. 23. jos
 se myös olis Engelitten rakkaus, Engelitten
 nöyryys, Engelitten pyhyys. Ja sen tietä Sa-
 tan sangen hywin: sentähden pyytä hän myös
 meidän wägnellä ja pimittä tätä Uskon perus-
 tusta, koska kaikki woima sen päällä maka, ja
 me ilman sitä en taida Jumalan edessä seisoa,
 paljo wähemmin tunnusta Jumalan Sanaa
 mailman edessä, pyhyä siinä liikkumatoimna ris-
 tin alla, eikä yhtän hywää työtä täyttä totis-
 sessa Hengen wakuutuksessa ja wapaudeſa. Sen-
 tähden pitää lyhykäiset neuwot seuraman meidän
 Mutuudemme wahwoihin ja järkähtämättömiin
 perustuxiin, että me sen kautta tulisimme joh-
 datetuxi Pyhän Raamatun oikiaan ymmärry-
 seen ja Pavalin Lähetys kirjain selkiään käsity-
 seen, lawiammalda niitä tutkistellen, ja että
 me niiden päälle taidaisimme rakenda meidän
 Uskomme perkeleä kiukkua ja mailman waari-
 mista wastan näillä wiimmeisillä waarallisilla
 aijoilla, joilla jos tapahtua taidais, walituis-
 tin exytettäisiin. Matth. 24: 24. 2. Lu

2. Luku.

Josa ne yhteiset Perustus-pakat, joiden päälle meidän Autuudemme Wa-
kuutus itsensä perusta, lyhykäisesti ja
ihkeungin lawiammaksi peränajatte-
lemiseksi, Raamatusta edes tuodan.

Etä yri katuwainen syndinen sekä taita että pi-
tä totisen ja elävän Uskon kautta olla Chris-
tusesa wakuutettuna nykyisellä ajalla olemansa
Sumalan Armosa ja Autuuden tilasa, siitä on
niin paljo wähemmin epäilemistä, kuin ike Pa-
wilaisetkin häpewät opetustansa tietämättömy-
destä tässä asiassa, joka kohdapaätä Uskon Pe-
rustuksen kükistä, ja owat sentähden alkannet
opettamaan yhtä meidän kansamme. Mut-
ta jos hän sen ajan päälle kasannosa kuin
hänellä vielä on elettäwä, taita olla wiisi hänen
pysyväisydestänsä siinä ajetusa Uskosa ja Au-
tuudesa, se on yri painawa kysymys; johon
me wastamme, että hän Sumalan puolesta
saatta olla tästä wiisimbi, kuin mistän muusta
asiasta maailmasa, koska se muuttumatoim Su-
mala ei taida walehtella, eikä hetkä yhtän
ulos joka hänen tygönsä tule; Joh. 6: 37.
waan pitää totisesti sitä kuin hän lupa, niin et-
tä kaikki hänen lupauksensa Christusesa meille
owat wahwistetut, sillä Sumala on niihin sano-
nut Niin ja Amen. 2 Cor. 1: 20. Mutta
B 2 meidän

meidän puolelta, koska me senkaltaiset wiheliäiset, heikot ja raadolliset ihmiset olemme, jotka taidamme huokiasti erä, ja joiden täyty meidän matkallamme niin monisa waaroisa, niin monin kärkein, kyykärmäin, jalopeurain ja maanryöwärein kessellä jokapäiwä Israelin lasten kansa ekiskellä meitä edes meidän Isän- ja ijan-kaikkiselle Kanaan-maallemme; niin pitä meidän, meidän taiwällisen Isämme lupa-kirjan jälken, waeldaman taitawasti ja nöyrödesä pelwolla ja wapistupella, ja wälttämän kaikkea sitä, johon Israelin lapset owat itsensä loukkanet, etten me mahdais langeta samankaltaisen, ja, vielä raskamman rangaistuksen ja duomion alle, jota suurempi meidän Edeskäppämme ja Wälimehemme Kristus JEsus on, kuin heidän Pää-Ruhtinansa Moses ja Josua owat ollet. Me emme siis tarwike peljätä Jumalata, waan itseämme, Satanata ja maailmaa, ettemme heidän kansans huorin tekis, niinkuin Israelin lapset teit; waan paljo enämmin walwoisimme ja sotisimme heitä vastaan Christillisellä kiwaudella, wahwan toiwon kansa, että meidän pitä Jumalan woimasa Uskon kautta saaman heistä woiton, ja heidän suurta woimaansa vastaan sitä kiindämmästi pidäisimme isemme meidän taiwällisesa Isäsamme, niinkuin yksi lapsi waarasa ollesans turwa hänen wanhempiins. Että ihminen taita näin olla wissä sekä hänen nykyisestä autuudestansa, että myös hänen pysyväisyydestänsä siinä tulewina aikoina,

aikoina, Jumalan puolelta, todista ei ainoastans se edes tuotu vertaus, vaan myös Jumalan Sana ynnä kaikkein Pyhän esimerkin kanssa, jotka alusta ollet omat. Sillä

§. 1.

Mattele, rakas Christitty, kuka hän on, joka teke meitä autuuri? Eikö hän ole itse Jumala? Kuka perkele tahto siis meitä kadotta, koska Jumala itse Sanasansa niin totta meitä autuuri ylistä, kuin hän tällä heikellä taiwasta meitä nimellämme nimittäis? Mattele, kuinga leppiästi hän taiwahasta palveliansa kuytta tarjo meille sowindota? Eikö hän sowita sitä meidän päällemme koko Raamatun läpi, näillä sanoilla: meille, teille, teidän, &c. omista sitä meille, ja puke sitä sen kanssa yhdistettyä autuutta meidän päällemme, niinkuin lapsia waatteillansa puetaan, niin että meidän pitää sitä alnoastans ikellemme omistaman näillä sanoilla: minun, minulle, minun edestäni &c. niinkuin lapset omistawat ikellensä uusia waatteitansa ja ferjajät almujansa, ja lohduupepeme Davalin kanssa huutaman: Christus on meitä rakastanut, minua rakastanut, ja annoi itsensä meidän edestämme, minun edestäni &c. Gal. 2: 20. ja näin koko Raamatun läpi. On se siis sula kiido-pyhäys, koska ihminen ei tahdo otta waстан sitä kuin Jumala uskollisesta sydämmestä anda. Eikö yri kersjää silloin ole wihi että hän on almua saanut, koska sitä hänen kateensa lasketan.

§. 2.

Liattele tätä lähin kuinga rakkahasta ja
 Isällisestä sydämestä Jumala anda sinulle
 autuuden; ei että sinä olet sitä hanelda ansain-
 nut, eikä että hän on welkapää sitä sinulle an-
 damaan, ei myös että sinä olet siihen mah-
 dollinen; sillä jos sen päälle tulis, niin hänen
 ennen pidäis andaman sinulle helwettia ja ka-
 dotusta: mutta sentähden, että hän on niin
 armollinen, tahtoi hän heittää sinun kadotuses
 ja rangaistuses oman Poikansa päälle, että
 hän ainostans olis saattanut sinulle autuuden
 anda: Niin tutkimattomasti on hän sinua ja
 koko maailmaa rakastanut. Jumala on ike
 Rakkaus. Tutki nyt kaikkea Rakkautta koko
 maailmasa hamasta sen alusta tähän asti, kai-
 kisa esimerkeisä ja kuwisa, joisa hän on hänen
 Rakkauttansa meidän eteemme maalanut, Isän
 ja Äitin sydämesä ja armeliaisudesä lapsiansa
 Eohtan, Uijan Rakkaudesa Morsiamensa tygö,
 ja kokoa kaikkea tätä Rakkautta yhteen läjä-
 hän: niin se Jumalan Rakkauden suhten ei
 ole sitäkän, kuin yri pisara sen suuren meren
 suhten ja tähti auringon suhten, ja, Jumalan
 Rakkauden rinnalla, on se wiha ja pahuus,
 niinkuin Kristus ike sen kusu Luk. II. Sil-
 lä Jumala on ikeolewainen Rakkaus ja Hy-
 wys, jonga tähden hän myös, niinkuin Rak-
 kauden laki ja luondo myötränsä tuo, on an-
 danut meille Isensä, hänen Poikansa, hänen
 Hengensä, taiwan, maan ja kaikkein kansa,
 kuin

Kuin niissä ovat, meidän ijanraikkisepi tawaras-
 remme, rikkaudemme, perinnöremme, iloyem-
 me, hywäremme ja autuudemme. Rakki mikä
 on pitä niin ihmisesä yhteen tuleman, että ih-
 minen hänensäns, hänen ympärillensä, päällensä
 ja allansa ei muuta kuule, näe, tunne, maista
 ja hawaitse kuin sulaa Rakkautta. Rakki kuin
 elävät nautihevät Jumalan Laupiutta ja
 Rakkautta hywärensä, ja saattawat niin wä-
 hän olennosansa olla, kuin elää sitä paisti. Ju-
 malan Rakkaus ahdistaa ikensä kaikkein meidän
 taitoihin kaikkein Luotuin kautta, jotka ovat
 hänen Rakkautensa todistajat. Jokainen ihmi-
 nen käy ja seisoo, nukku ja walwo tässä Rakkau-
 desä, eikä taida jalallansa astua ulos siitä,
 Kuin Jumalan on, ja ynnä todista hänen Raka-
 kaudestansa; ja ihminen itse kaikkein hänen
 jäsendensä kanssa on yri Jumalan Rakkouden
 työ ja todistus. O! josta me tarkasti tutkimm
 me tämän totuuden! niin me pian löydäsim
 me meidän Jumalamme, suostuisimme häneen
 ja hänen edesänsä olisimme tuhannen kerta wis-
 simmät hänen Rakkautestansa ja Armostansa,
 Kuin lapsi taikka Morsian on wakuutettu Isän-
 sä taikka Vljänsä Rakkouden-sydäimestä, hei-
 dän moninaisista kunnia-lahjoistansa.

...
 ...
 ... S. 3. ...

Tutki vielä, igelles sitä suuremmpi wa-
 kuuveri, Kanan taikka Nitsin esimerkissä kuin-
 ga puhdas Jumalan Rakkaus on, kosta hän

ei omaa waan meidän parasta, hänen oman Poikansa suurimmalla wahingolla, kaipaupella, hädällä ja kuolemalla esi. Opi Min ei ano ensingän mitän lapsidansa, hän rawiže ja imettä sitä omastansa, ulosseiso sen edestä niin paljo tustaa, ahdistusta, waiwaa, murettä ja surua; juore, pörki, wäsy ja wanhene sen alla, kuin se sitä ruokki, waatetta, edeskako ja rikastutta: palwele sitä niin suurella sydämen halulla, ettei hän lue yhtän waiwaa tämän alla ikellensä työläxi eli waiwaloisexi; waan hänellä sitä wastian ei ole suurembata iloa, kuin koska hän taita sitä hywään tilaan saatta ja tarwolttansa sille jakaa; jos hän ainoastans taita hänen lapsensa menestystä edes autta, niin hän tytwäisellä mielellä kuole, ja ilolla jättä sille kaikki hänen omaisudensa. Kuitengin tämä ei ole vielä warjokan Jumalan Rakkauden oiklasta olennoista meidän togo, jotka kuitengin olimme hänen wihollisensa, ja hänen Poikansa Istuimeen ja Waldikkaan olimme ruwennet, ja peräti händä kuolettanet; mutta sittekin ulosanda hänen Jumala niin mieluisesti meidän, hänen wihollistensa edestä, ainoastans ostaxensa ja ottaxensa meitä hänen lapsixens, ja forgottaxensa meitä samaan kunniaan, perindöön ja kirkkauteen kuin hänen Pojallansa on. O, ylös suurta Rakkautta! O Rakkautta ilman esimerkittä! O tähdellisyyttä ja korkeinda Rakkauden mittaa! O, kuinga rakasta Jumala Kansoja! Jollei Jumala

olis

olis senkaltainen Rakkaus, niin ei yrkän ih-
 minen tulis autuaxi. Tästä Rakkaudesta em-
 me koskan taida ajatella kyllä korkiasti, puhua
 kyllä korkiasti, kirjoittaa kyllä korkiasti, miyem-
 me siis taidais Pavalin kanka olla aiwan
 wahwat siitä, että tästedes ei mitän pidä
 eroittaman meitä Jumalan Rakkaudesta, jol-
 la hän meitä Christusesa rakasta? Miymemme
 myös mahdais odotta ja toivoa kaikkea hy-
 wää niin rakkahasta Iitin sydäimestä? Ke-
 nengä sydän on niin kowa, ettei se, kaikkea tä-
 tä tutkeisans, mahda sulata, lämmitä, wirki-
 styä ja suttä niin rakasta Jumalata jälleis
 rakastamaan? Koska nyt maailma ei tätä ajat-
 tele eikä misän arwosa pidä, niin nouse siitä
 kaikki syndi ja sekainus; Niin wahan pimey-
 tä kuin on auringosa, (sillä se hajotta kaiken
 pimeyden) niin wahan wihaa on Jumalasa
 hänen lapsiansa wastan, jotka kääändawät isensä
 hänen tygöns. Tästäwä me taldamme Juma-
 lan sydändä meitä kohtan, hänen suostuwaista
 mieläns, taipumuxians, tahtoans ja hywää
 suosiotans, selkiästi nähä ja tuta, niinkuin
 hän tätä kaikkea Wyhäsä Raamatusa, joka
 on hänen kirjoituxensa meidän hänen lastensa
 tygö, ilmoittanut on, ja jokainen ise sitä lukea
 taita.

§. 4.

Eutki, minun rakkas Christittyni, isel-
 läs, kuinga Jumala, se Rakkaudesta isians
 B 5

meille andawa Hywäys, kaikki mitä hän on, teke, taita, woi, omista ja waikutta hamasta kaikkein lappalden alusta, sen hän on, teke, omista ja waikutta meille ihmisille hywäxi ja hyödytyxi; meidän hywäxemme hän murehti ja työtä teke; meidän ylisemme hän walwo; meitä hän ruokki ja waatetta; meitä hän hallice ja suojele; meidän tähden hän ylöspitä ja edestako tälläkin hetkellä kaikkia, meidän iloxemme, riemuxemme, huwituxemme, amuxemme, elämäxemme ja autuudexemme: ja tätä kaikkea teke hän puhtahimmasta rakkaudesta, ehkä kuinga surta waiwaa ja työtä, surua ja mielikarwautta hänellä meillä on. Ehkä kuinga hirmussesti kiittämättömät me useimmasti händä wastan olemma; niin hän ainakin samasta Rakkaudesta kanda meitä, että me paronnuista tefisimme; Niinkuin Muringo kaikki mikä se on, teke ja woi, niin se on ja waikutta meille ihmisille hywäxi, eikä sitengän vielä wäsy, waan tunge ihensä jokapaitasa meidän päällemme hänen walonsa, säteensä ja lämbymänsä kansa. Ach! se on Jumalan elämä, hurutus, ilo ja halaus, että tehdä meille hywää, auttaa, palwella, neuwoa, hallita, suojele meitä, ja, jakaa kaiken hänen autuudensa meille, ja hänen ainoa walituxens, suruns ja murhensa on, kossa emme tahdo tätä tuta taikka wastanotta; niinkuin sitä koko Pyhä Raamattu hamasta alusta loppuunsa asti meille ilmoittaa. Niin wiisi kuin sinä siis
 taidat

taidat olla Nuringon walosta ja lämbymästä, niin wakuutettu, sinä taidat myös olla Jumalan Armosta ja Hywydestä, jollet sinä kätke isiäs hänelä synnin luolaan, ja rakasta pimeyttä enämmin kuin walkeutta; sillä jos sinä et sitä tee, niin Jumalan Hywyden Nuringo ei koston sinuda laste, eikä hän peitä kastrojans hänen lapsidansa, niinkuin Nuringo teke, hän ei taida koston itseänsä kiellä.

§. 5.

Esi Jumalan Sanasa ylös kaikkia Jumalan Nimejä ja Omaisudeita, niinkuin, kosta hän nimittä itsensä, sinun Isäres, sinun Parandajares, sinun Kiltwexes, sinun Palkares, sinun Perinnöres, sinun Walkeuderes, sinun Auttajares, sinun Barjelluxeres, sinun Linnares, sinun Kallioxeres, sinun Miehères, &c. &c. &c. ja sen kautta ynnä anda isiänsä sinun Omares, tahtoin olla sinulle kaikki, mitä hän näillä Nimeillä ja Omaisudeilla selittä, nimittäin, sinun Ukkollinen, Kaikkivaldias, Dikia, Armollinen, Ystävällinen ja Wiisas Mies ja Isäs; niin totta, kuin se totinen Jumala, joka ei taida walhetella, sinulle sitä lupa, ja niin totta, kuin ei mikän muu kappale maan päällä taida olla sinun Kiltpes, Suojas, Isäs &c., ehkä kuinga Leppiäs, Voimallinen, Ukkollinen, Dikia ja Kärkiwäinen hän olla mahta; niin totta, sanon minä, on hän näitä hänen lupauksansa sinulle täyttävä, jos sinä ainoastans tunnet hänen siri, ja Ukon kautta hänen lupauksensa

tensa pädälle vastaanotat hänen siipi, kuin hän
 on luvannut tahtowans olla. Rakkain ihmis-
 ten apu ja warjo on sula petos ja uskottomus
 tätä suhten. Älä ajattele, ettei Jumalan
 sinuun mitän tule. Kuka olet sinä tullut?
 Kuka on sinun luonut, ravinnut ja tähän asti
 ylöspitänyt? Minkä tähden on Jumala mah-
 tanut luoda niin kaunis taimen? Kenengä
 maan päällä käyt, elät, seifot ja makat sinä?
 Eikö lapsen tule mitän Isänsä, joka on sen
 ihestänsä synnyttänyt ja joida se hengen saanut
 on? Kuka peto, Draki, Kyyrkärme, Karhu ja
 Yardi on niin julma, ettei se rakasta, ruoki, ravit-
 ze sikiöitänsä, jotka hänellä hengen saanet ovat,
 senkaltaisella rakkaudella, että hän anda niille
 parasta kuin hänellä on, wasta, niiden puolda,
 ja myös wuowa hengensä niiden edestä? Ku-
 ingas siis tahdot sinä ajattella, ettei Jumalan
 sinuun mitän tulis, koska hän kuitengin on itse
 Rakkaus, ja kaiken hänen kunniansa ja autuu-
 densa niin rakkis sinulle osayi anda, että hän
 on myös ostanut sinua siihen hänen Volkansa
 Werellä? Niin wahwasti kuin sinä tiedät ja
 näet, että sinä olet Jumalasta luotu, niin
 wahwa sinä taidat myös olla hänen Rakka-
 udestansa ja Armostansa; sillä hän ei wiha
 koskan Luotujansa, joita hän luonut on.

§. 6.

Johdata myös mielees, minun rakas
 Chrstittymi, Kuinga Jumala on ennättänyt sie-
 nua

nua Armollansa, silloin koska sinä et vielä mitään
 Hänestä tiennyt, kuinga hän silloin muisti sinua,
 ekei sinua, tunsi sinua, lunasti sinua, lahjoitti
 sinulle Christuksen kaiken hänen Armonsä ilman
 hiinata, ennentuin mailman perustus vielä lafket-
 tu oli; kuinga hän sitten lähetti sinulle hänen
 Poikansa, joka tuli sinun tygös ja täytyi juos-
 ta sinun perääs aina helwettiin asti, niin mo-
 ninaisen ristin, hädän ja itse kuoleman läpike,
 ennentuin hän sinun löysi ja taisi sinun jälless
 Jumalan tygö kuljetta. Miettele, kuinga hän
 lähettä sinulle Pyhän Hengensä, jonga kautta
 hän alun sinusa teke, sinua kuzu, herättä,
 walmista, karsiwäisydellä sinua odotta, tuke,
 kanda, ylöspitä, perusta ja wahwista ijankaik-
 kiseen elämään; ja kuinga hän kaikkea näitä
 Armon- osotuksia sinulle, sulasta Armosta, jo
 ajasa kruna ja mara, koska sinä niitä oikein was-
 tanotat, ja oikein täytät. Niin todet kuin nyt
 kaikki nämät owat, ja, niin totta kuin hän on
 meidän Autuudemme Alku, Keskus ja Loppu,
 ja sekä tahdon että täyttämisen meisä waikut-
 ta, niin wahwat taidamma myös me olla hä-
 nen Armostansa ja meidän Autuudestamme,
 jollemme ainoastans ynnä Mailman kansa tee
 isiamme epäuskon kautta tästä Armosta osattomi-
 xi. Jumala se on, joka meitä wahwista ja
 päättä; Kristus, toinen Jumala, on meidän
 Autuudemme Alkaja ja Päättäjä; Jumalan
 wäellä me autuuteen kätketän uskon kautta.
 Nä! niin me siis haastamme Satanata ja kaik-
 fia

lia Vuotuja kaiken heidän voimansa kanssa, jos he taitavat saatta meitä epäilemään tästä asiasta, ai noastans me tästä hyvästä Jumalasta kiinni ripumme.

§. 7.

Sinä luulet, o ihminen, että sinä ehkä rakastat ja palvelet Jumalata; eli annat hänelle jotakin; koska kullengin Jumala ehkä sinua, palvele sinua ja anda sinulle kaikkia. Se on sinun tekos, ettäs seisot Jumalata vastaan ja epyt; mutta että sinä ehkä, se on Jumalan Armo. Niin kuin Nuringo, Kuu, Tähdet, Taiwas ja Pilvet ei läheta waloans, woimaans, saateens ja vaikutusens ulostaksin, waan allensa, ja sen kanssa tuottawat maasta kaikkinaisia edes: niin kohtaa Jumala sinuakin, hän ympäriloista ja piirittä sinua, hän tunge itsensä kaikkiin sinun taitoihis, ja, sisälle sinun sieluus ja sydämees, että sinä taidat hawaita, tuta ja maistaa händä. Hän täyttä sinun sydämes rualla ja ilolla, että hän sillä herättäis sinua händä tundemaan. Sinä elät, liikut ja olet Jumalasa, niinkuin kala wedesä. Hän on sinua lähembänä, kuin sinun sielus, hän anda sinulle elämän ja hengens wedon. Niin wähän kuin sinä taidat mennä asumaan ulos Jumalan ilmasta ja Elemändeistä: niin wähän ja wielä wähemmin taidat sinä mennä pois hänestä eli paeta Hänen kaswoinsa edestä. Niin wähän kuin sinä ehkä Nuringota, palvelet händä eli annat hänelle jotakin, niin wähän taidat sinä anda jotakin

Jumal-

Jumalalle. Jumala ennättä sinua, hän herät-
 rä sinua, ja anda sinulle kaikki mitä hän on,
 monda tuhatta kerta enemmän kuin Muringo;
 jos sinä ainoastans tahdot laskea händä sisälle,
 että hän sais sinulle anda ja sinua palwella,
 niin sinä et koskan taida olla niin wiisi iluasta
 ja walkeudesta sinun ympärilläs, kuin sinä
 olet Jumalan walkeudesta ja Armosta. Ei
 taida yrikän Mitä nlin murhenpitävässä sydä-
 mellä hänen kadonnutta lastansa eksiä, holhoa
 ja palwella, ja, ei taida yrikän ihminen maan
 päällä, sitä kuin kadonnut on, senkaltaisella
 ahkerudella ja wirendellä eksiä, kuin Jumala
 eksi meitä puhtasta Rakkaudesta. Hän ei hyl-
 jä meitä, waikka me osamma langeta, waan
 eksi meitä ylös ja nostaa jälleens, sitä armias-
 masti, jota korklammat me olemma hänen sil-
 misäns, ja jota kallimmasti hän on meitä lu-
 nastanut; niin että hän myös koko Niemu-
 Zuhlangin taiwaisa asetta sen ylitse, koska hän
 yhtä ainoata kadonnutta lasta löyätä taita. O-
 yhtä kallista Jumalan Mitillisen sydämen Rak-
 kautta, joka silloin ilmoitta isensä kaikkein-suu-
 rimmaxi, koska lapsi on hädässä, taudisa ja
 waarasa; josta me, niinkuin pikkuiset lapset,
 aiwan wähdän ymmärrämme. Jos ei Juma-
 lalla olis senkallaista sydändä meitä kohtan, niin
 ei hän suingan olis ulos andanut hänen Poi-
 kansa meidän edestämme, eikä tulis ikänänsä
 yrikän ihminen autuaxi. Tätä määrätöindä
 Rakkautta tutkistellesam, taidamma myös me
 olla

olla mahwat siitä, että waikka me heikoudesta eli tietämättömydestä jouduisimme pois Jumalan tyköä ja oikialda tielä, niin hän ainakin meitä niös eki ja oikialle tielle jälleens johdatta; sillä jora kallimbi ja rakkambi joku asia on, sitä enemmän sitä ekitän, ja sitä wisumasti sitä kätkerän.

§. 8.

Kutki kuitengin Jumalan käsittämätöindä Rakkautta, Hywyyttä, Siweyttä ja Kärsiwäisyyttä Judalaisia kohtan: Rakso, kuinga hän on ensist heitä kukunut, kandanut, armahtanut ja ekinnyt heitä, kuinga hän on niin monia muistutuxia heille andanut hänen Isällisen kurituxensa kautta, niin lukematoinda monda kerta heitä Armoon jälleens ottanut; kuinga hän on waroittanut heitä Prophetainsa kautta, niin warohain, niin uskollisesti, niin usiasti, heidän kadoruxestans; kuinga hän on herättännyt heitä niin monen sodan ja muiden senkaldaissten waiwain kautta, että hän olis saanut lahjoitta heille hänen Armons heidän Autuudexensa; kuinga hän sitten uudesta on pelastanut heitä Babelista; kuinga hän joka kerta on muistutanut heille heidän luopumisensa hänestä Nisstin eli Sodan kautta, että hän olis saattanut pidättä heitä tykönsä ja hänen Armosans; siihen asti että hän wiimmein Poikansakin heille lähetti, jonga myös piti ylönpaldisella Kärsiwäisyydellä kokoman tätä kiittämätöindä Kansaa, niinkuin Kana poikiansa, siipeinsä alle.

Ach!

Ah! kuinga suosittete hän, kuinga eksi, kuinga ko-
 too, kuinga rukouile, ja nöyrästi ano, kuinga kuku,
 kuinga waati hän heitä heidän omaan autuus-
 teensa, jonga hän on niin kallisti heille wäl-
 mistanut? Kuinga isoo ja janoo hän heidän mieness-
 työstänsä? Hän käy ymbäri, teke kaskille hywää, ja
 teke työtä heidän päällensä, niin että hänen täytyi
 ike sen alla waipua. O! kuinga itke hän, ets-
 tei he tahdo sitä ajatella. Ja kuinga kiivastu,
 kuinga uhka, kuinga peljättä hän? Kuinga
 sulke hän heidän tiens orjantappuroilla, duo-
 mise heitä niin hiljattain ja karsiwaisesti sodat-
 ta, näljällä ja rutolla, ja koke kaikkia, sekä
 pahalla että hywällä, sekä lupauksilla että uh-
 kauksilla, sekä lahjoilla että rangaistuksilla, että
 hän näin wetäis heitä pois Satanasta, helwe-
 tistä ja heidän omasta kadotuksestansa, ja vä-
 jottais heitä takaisin tygönsä, ottamaan hä-
 nelä hänen tawansa, Armonsä, ja sen niin
 kallisti ansaitun autuuden. Ja niin teke hän
 jokapäiwä meitä pakanoita vastaan mailman
 loppuun asti. Sentähden Duomise, uhka ja
 rangaise hän meitä ajallisesti, että hän pääsis
 duomisemasta ja rangaistemasta meitä iankaik-
 kisesti; sillä hän on vielä tänäpään meidän
 kansamme karsiwäinen, ja ei tahdo että
 jongun pidäis hukkuman, waan että jo-
 kainen igensä parramukseen käännäis, 2 Pet.
 3: 9. Niin peräti hän ei tahdo, niin kauwan kuin
 tänäpään kuskutan, ei kaikkein jumalattomim-
 mangan syndisen, murhajan, Saulin, Sateuren,
 Manase

Manasen eikä häneen ikeens sattunvaisten syn-
disten kuolemata, jotka händä ristinnaulikit,
että hän ei ainoastans rukoile heidän edestans,
waan myös Hengellänsä ja Walallansa heitä
Armostansa wakuutta. Ja, jota lähemmäxi
mailman loppu tule, ja jota enämmin pimeys
ja pahuus wallan saapi, sitä runsammasti,
kirkkammasti ja ylönpaldisemmasti anda hän
hänen Waikudensa ja Armonsä meille koitta
hänen lastensa wahwistamisexi ja pelastamisexi.
Kuka on sentkaltainen Jumala, kuin tämä
meidän Jumalamme on, joka synnit anda
andexi? Mich. 7: 18. Milläpä on hän meitä
wastan rikkonut? mitä wikkaa me hänesä tiedä-
me, että me tämän elävän, meidän hywäytime
alati juorewan lähdän hyljämme, ja luowun-
me sydämellämme hänestä Satanan tygö,
joka meille helwetin ja ijankaikeisen pinan pal-
koxi anda; kossa Jumala, (niinkuin Uuringo)
sitä wastaan pyytä sekä hengellisissä että ruumillisissa
pois poistaa meistä kaikkea pahaa, ja sekä
aijari että ijankaikeisudexi tuotta meille kaikkea
hywää? Kusa mahdamma me ulkona hänestä
löytää sentkaltaista Jumalata ja Isää, joka
niin hywää meille suopi, jolla niin paljo hy-
wää mielesä on, kufasta on hänen wertaans?
Mitä olis tällä Isällä enämbi tekemistä hänen
lapsillensa ja wimamäellensä, jota hän ei jo
heille tehnyt ole.

S. 9.

Ota kuitengin sydämelles, mitä koko Raamattu

mattu todista, että Jumala, hamasta mail-
 man alusta tähän hetkeen asti, on tehnyt ja
 eteensä ottanut ihmisten autuuden tähden, niin
 sinä saat nähdä ihmisiä ja itse tuta Jumalata
 hänen Muodosans, Suloisuudesans, Rakkaude-
 sans ja Hyvydesans, joka toisinaan loista sel-
 keimmästi edes wihan ja kuruksen alla, niin-
 kuin Davidin ja Jobin esimerkeissä nähdä tait-
 tan. Eikö Jumalan suurin Rakkaus ole kät-
 ketty Lain alla, sen uhkausten, kirousten ja kuole-
 tamisen alla, joita hän, niinkuin muita waiwo-
 jansa, duomioitansa ja wihansa merkkejä, il-
 moitta, ei meidän kadotusemme, waan mei-
 dän walistusemme ja pelastusemme kadotu-
 resta, johon me Adamin kautta langennet
 olimme; että hän niin pakottaais meitä Armon-
 Aurington ja Suojan Christuksen tykö, sitä
 haluisemmasti wastanottamaan hänen ansaittua
 autuuttansa, etten me meidän kolumbesämme
 ja pimeydesämme hukkuis, ja että me meidän
 ijankaikkisei puhtaudeksemme sitä mieluisemmasti
 sallisimme isiam puhdistetta hänen werellänsä,
 koska me tunnemme meidän tokaam Adamisä,
 ja että niin hänen woimallinen Armonsä,
 Walonsä ja Autuudensa Adamin syndiä ja
 kadotusta wastan tulis meille niin pahjo suur-
 remmaxi, kunniallisemmaxi, suloisemmaxi ja
 otollisemmaxi. O yhä kallista Rakkautta ja
 Hywyttä! jolla hän ylikewotta meitä, ja ko-
 kaa Rakkauden tuliset hiilet meidän kiittä-
 mään pään päälle, sen kautta sytyttäpensä
 meitä

meitä sekä närkästyteen itseämme vastaan, että Rakkauteen hänen tykönsä. Emmekö me nyt kaikista näistä taida olla niin wahvat meidän Autuudestamme, niinkuin se on wahwa totuus, että yri Jumala on tawaisa, joka on tätä kaikkea Judalaisille tehnyt, ja andanut sitä ylös kirjoitetta meille wakuutukseksi, lohdutukseksi ja wiiseydeksi; jos ainoastans emme hyljää pois tätä Jumalan Armoa, ja Judalaisten Kansaa isemme siihen mahdottomiksi luemma?

§. 10.

Ach! eipä Jumala siis tule syypääri; emmekä taida walitta hänen ylikensä, eikä napista häntä vastaan, niinkuin Israelin lapset muinen teit. Jumalan puolella on kaikki, kuin meidän Autuuteen tule, walmis ja odotta meitä, niinkuin koko Kuningallinen Waldakunda ja Ruhtinan Kunnia on jo ennen walmis, ja odotta ainoastans sitä nuorta Prinsia, joka pitää syndymän, että hän edespäin kaiken sen Kunnian peris ja omistais. Ach! kuinga puri se Abrahamin sydäntä, koska hänellä ei ollut perillistä hänen tawaroihins? Mutta vielä kumpi on Jumalan sydän, koska en me tahdo vastaanotta hänen meidän tähtemme walmistettua Autuuttansa; sillä, koska Jumala on itse Rakkaus, niin ei hän taida eikä tahdo muuta, kuin itseänsä meille antaa; Hänen Rakkaudessa tähden, jonga hän meidän tykö kanda; hän ei taida pysyä tawasansa, hän tule sen tähden

tähden koko hänen taiwan waldakundansa
 kansa alas meidän tykömme Christusesa, että
 hän sais meidän tyköämme asua. Tässä on
 hänen ilonsa asua. Hänen Rakkautensa on
 wäkerä niinkuin kuolema. Hän tahto ennen
 kuolla meidän edestämme, kuin päästä meitä
 käsihänsä. Hän on lakannut kärsimästä,
 mutta ei rakastamasta. Hänen Rakkau-
 densa waiwaa händä, niinkuin rieska wai-
 waa Nitiin-rindoja, että hänen täyty kiwistä-
 kin herättä isellensä lapsia, koska hänen omat
 lapsensa ei tahdo ravinnoyensa imeä hänen
 Armonsä ja lohduituyensa rinnoista, eli juo-
 da isensä juowuyiin hänen huonensa runsaista
 tawaroista. Jumala taita niin wähän unohta-
 meitä, kuin Niti lastansa. Hänen sydämensä
 halke hänesä laupiudesta, että hänen täyty
 muistaa hänen Luittonsä ja hänen Sanansa, ja
 armahtaa meitä silloingin, kuin me meidän
 syndeimme tähden istumma fangina Babelisa,
 että me niin ansaitsemattoman ja ylönpaldisen
 Armon koutta maltaissimme mieleemme ja op-
 yissimme häpemään. Ja, waikka me olisim-
 ma tehnet yhtä Sodomian ja Gomorran kans-
 sa, niin on hän ainakin Jumala ja ei ihmi-
 nen, se on, laupias ja armollinen, pitkämieli-
 nen, suuresta armosta ja katu pian rangaistus-
 tansa. Hän on aiwan tsisesta mielestä kuin armo-
 toin ja kärsimätön ihminen. Jos me ainoastans
 palajamme hänen tykönsä ja ekimme Armoa,
 niin sittekin hänellä on armoa, ja runsas lu-

nastus, niillengin, jotka, Judalaisten kansa Prophetain ja Christusen aikoina, lähes ovat täyttäneet synnin mitan. Jos hänen olis pitänyt tekemän Judalaisten ja meidän kansamme meidän anstouma jälkeen, niin olis hänen pitänyt jo tuhannen kerta meitä maan päältä ulos juurittaman; mutta koska hän on kaikkain Hallijia, ja suurella armolla kaho meidän heikkouttamme, niin hän duomise siweydellä ja hallise meitä suurella armahamisella, että meillä toivo olis, sillä hän tahto tälläkin hetkellä katumuren hywäxi otta syndein edestä, ja turwaisimma hänen laupiuteens, koska me hännellä duomitan. Kusasta mahta se syndinen olla, jota senkaltainen Jumalan Rakkaus ja Rärsiwäisyys ei wetäis parannukseen, ja sittem tekis händä Mutuudestansa wakuuteturi.

§. II.

Päättä tästä, minun Christittyini, jos mailmalla on syötä kanda Jumalan päälle, taikka Jumalalla mailman päälle? Jos wika, jongatähden niin usiat iääwät Mutuuttansa paiksi on ekittäwä Jumalasa taikka meisä; että Jumalasa pyhyis oikiana Sanoisans ja duomioisans. Niittele kuitengin perään ja kaho silmilläs jokapäiwä, kuinga ylönpaaldisesti Jumala sulasta rakkaudesta, ennenkuin me olimma syndynet, on niin moninaisia luonut meidän ruumillemme, jotka seisowat meille walmisna, Hoodyttämään meitä rawinnoxi, läkitypexi, ilori ja wirworu-
pexi. Ach! kuinga on maa HERRAN hywoyttä
täh

täynnäs, ettei yhtän ainoata puutu; me en muu-
 ta tarwihe kuin korjata, ja niitä sitten kaiken mei-
 dän sielun ilon ja halun jälkeen Jumalan kunniani
 nautita. Jos nyt ne ajalliset ja ruumilliset
 lahjat, joita Jumala sen luonnollisen taitwan
 alle ainoastans yhdellä Sanalla on luonut,
 owat niin wisit, niin täydet, niin ylönpaidiset,
 niin yhteiset, ja jos he aina HERAN Sanan
 kautta pysyvät päivän loppuun asti, niiden
 jumalattomaingin hyväxi ja palveluxexi; kuin-
 ga paljo täydellisemmät, runsammat, wahwem-
 mat ja yhteisemmät mahtawat siis ne hengelliset
 Armo-lahjat ja ijankaikkisen Kunnian tawarat,
 joita Jumala on andanut hänen Poikansa weren
 kautta niin kalliisti ansaitta, olla meidän sieluil-
 lemme, siinä tulewaisesa Kunnian Waldakunnasa
 ja Tawaisa? Tawaisa, sanon minä, johon
 Jumala meitä, niinkuin lapsia perindöömme,
 Rasten kautta istuttanut on, että niinkuin me
 niitä luonnollisia tawaroita taidoillamme käsi-
 tämme, niin pitää meidän myös tundenan Armon-
 tawaroita Jumalan omasta todistuksesta niistä
 meille, tapauksesa, hänen totista todistustansa us-
 koman, ja suurella wakuutuxella niistä iloike-
 man ja kerskaman, siihen asti että me tulem-
 ma niiden täydelliseen kakelemiseen ja nautikemi-
 seen. Sitä ainoastans tarwitan, että Juma-
 la awais meidän silmämme, andais meille
 ilmoituxen Hengen ja wahwistais Uskon meissä,
 että me jokapäiwä enämmin ja enämmin tun-
 disimme Jumalan kunnian perimisen rikkauden,

Kuin meille Christusesta annettu on, ja hänen
 kunniallisen Armonsansa sen edestä enäämin ja
 enäämin ylistäisimme. Ehkä kuinga launhiit,
 kuinga kunnialliset, kuinga wiisit ne luonnolli-
 set lahjat ja se aijallinen onnellisuus mahtawat
 olla, niin owat ne kuitengin Christuksen Wal-
 kunnan Armo-tawarain suhten pahanmaakuiset,
 hirwiät, wajakat, karkwat, katowaiset ja ties-
 tämättömät. Ei mitään näwy, kuulu ja tun-
 nu maan päällä, josta yri uskownainen sielu tais-
 ta olla niin wakuutettu, kuin hänen Mutuudes-
 tansa Christusesta. Saattaiskopa se menewä ja
 katowa perindö olla meille niin wahwasta tiedo-
 sa, kuin se ijankaikkinen, jonga Jumala, mei-
 dän Isämme, tawaisa meille kätke? Usko on
 wahwa wakuutus, joka liikkumattoman perus-
 tuyen päälle turwaa, ja wastoin kaikkea tun-
 demista on paljo wiisimbi siitä kuin Jumala
 on luwannut, kuin niistä, joita me taidoillam-
 me näemme ja pitelemme. Niin totta kuin me
 näemme tawain ja pilwet meidän päällämme,
 niin wahwat me taidamma myös olla Juma-
 lan Armosta ja totuudesta meitä kohtan. Niin
 totta kuin me näemme Aurionon ja luonnolli-
 sen walkeuden meidän pään päällä, niin, ja
 paljo wiisimmästi taidamma me nähdä Uskon
 kautta Wanhurssauden Aurionon ja Mutuuden
 päiwän. Niin kauwan kuin me näemme, että
 järjestys päiwän ja yön wälillä ei lakka, niin
 kauwan me myös taidamma wahwoat olla Ju-
 malan siitosta Christusesta. Ja, niin kauwan
 kuin

Kuin vuoret ei ole wälttänet, niin kauwan olemma me samasta Jumalan Armo, Liitosta Christusesa wahwat. Niin totta kuin me tiedämme meitämme Jumalalda Luoduiyi, niin, ja vielä wihiimmät me taidamme olla Sowinnosta Christusesa. Sanalla sanotuu: Emme taida koskan olla niin wihiit jostakusta luodusta Rappalesta maailmasa, waikka me sitä näemme, sitä tunnemme ja kättemme wälillä pidämme, kuin Jumalan Armosta ja Rakkaudesta meidän tygömmä, ja siitä Christusesa meille lahjoitetusta autuudesta, jos en me itse katumattomuden, tekopyhyden ja epäuskon kautta maailman kanka ylönkako ja hyljä senkaltaista Armoa, kuin meille Jumalan Sanasa ilmoitetan. Muutoin mahta taitwas ja maa hukkaa; yhtä hywin pysy tämä totinen Jumalan Sana ijankaikkisesti. Ei tule nykän tästä ulos suljeturi, joka ei epäuskon kautta igiänsä ulossulje.

§. 12.

Niin wihi kuin nyt jokainen katuwainen syndinen ja uskowainen Christitty edes tuoduis-ta syistä taita olla Jumalan Armosta ja hänen Autuudestansa Christusesa; niin wihiit owat toisella puolella kaikki katumattomat syndiset, jotka taikka ei sallt igensä tämän Armon kautta synnistä poiswetä, taikka ei usko tätä Armoa, niinkuin Raini, taikka ylönkakowat eli tekopyhydellänsä sitä tyködänsä sydyrawät, taikka myös sitä hukkan ottawat ja igewallatsuteen wäärin läyttawät, niin wihiit, sanon minä,

minä, ovat myös he kirouksesta, vihasta, fuo-
lemasta ja ijankaikkisesta kadotuksesta. Sillä
joka ei tätä usko, hän on jo duomittu, ja,
hänen päällensä pitää niin pakko raskambi duo-
mio ja hirmuisembi rangaistus käymän, jota
usiammasti ja pitkällisemmästi hän tätä sano-
matoinda, Jumalan Armon Rikkautta hyljän-
nyt on. Että näin on: sen me näemme Juda-
laisissa; ja koska me pakanat emme ole pysyneet
lujana Jumalan Hyvydesä, waan ylönpako-
net sitä paljo pahemmin kuin Judalaiset, ja
wielä nytkin surutoinna pysymme meidän kau-
histuyisamme, emmekä ole tahtonet sallia ihiamme
niistä, eikä Jumalan Hywyden eikä rangaistus-
ten kaurta, totiseen parannukseen saatetta, niin
on HERRa meitä tämän meidän epäuskomme
tähden paljo suuremmalla angarudella poisleik-
kawa; sillä niin suuri kuin HERRan laupius
on katuwaisia vastaan, niin angarat ovat hä-
nen rangaistuksen paatuneita vastaan. Hän
leppy kyllä, mutta hän rangaise myös kau-
hiasti. Sir. 16: 12.

3. Luku.

Niistä erinomaisista Perusturista, joi-
den päälle meidän Autuudemme Wa-
kuintus ihensä perusta.

§. I.

Sutki edespäin, minun rakas Christittyini,
kuinga se rakas Jumala langemisen jälkeen
on

on ensin alun tehnyt meitä siitä jällens nostas-
 maan, ja uudesta mennyt meitä wastan hänen
 Lupauksiansa, jossa hän meille, jotka meidän
 langemisen ja tottelemattomuden kautta olimma
 tehnet ihemme Helvettiin ja kuolemaan wika-
 pääxi, kohdastans wastoin tätä meidän ansiotam-
 me, sulasta Armosta on luvannut Pelastuksen
 kaikesta pahasta, johon me olimma ihemme
 syösnut, ja kaiken Syvän takaisin woittami-
 sen, Waimon Siemenen kautta, että me tun-
 disimme Alku-Lähden kaikkeen meidän Mutuu-
 teen, ja ajattelisimme, että yvinänsä Jumalan
 Armo-Lupauksista kaikki hyömys, elämä, siu-
 naus ja autuus Christuksen kautta meille tule.
 Mitäpä on taiwuttanut Jumalata siihen, että
 hän, koska hänen olis pitänyt täyttämän kaik-
 ki hänen uhkauksensa ja rangaistuksensa meidän
 päällemme, niinkuin me olimma ansainnet,
 on kaikki nämät Christuksen päälle pannut, ja
 että hän, ennenkuin laki olisan annettu, lah-
 joitta meille Christuksen niin kallihita, monia,
 suuria, iankaikeksia ja wahvoja lupauksia hä-
 nen Armostansa ja meidän Mutuudestamme?
 Ei muu, kuin hänen sulä Armonsansa ja meidän
 ylöns suuri wiheliäisyydemme, josa hän niin
 Isällisesti ja niin surkuttelewaisella sydämellä
 on meidän puoleemme katonut ja päättänyt,
 meitä siitä ulosautta, waikka se vielä ma-
 rais hänen Poikansansa weren ja kuoleman; et-
 tä hän hänen Hyömydensä kautta meidän ylit-
 zemme Christuksen Jesuksen mailmalle tietä-
 wäxi

wäpi tekis hänen Armonsä ylönpäldisen Riik-
 Fauden, ja meillä sitten syhy olis, yxinänsä hänen
 Kunniallissa Armoansa kiittä. Jumala on Lais-
 sakin suurta lupauxia meille andanut, kuiten-
 gin sen ehdon alla, jos me taidaisimme sitä
 täydellisesti täyttää. Koska me nyt kaikki olimme
 Lain rikkojat hamasta äitin kohdusta, ja emme
 raitaneet Jumalalle mapaa eli anda hänelle
 sitä kuin hän Laisa meidän waatei, niin lu-
 pausten siaan tulit kaikki Lain uhkauyet ja ki-
 rouyet meidän päällemme. Mutta Evangeliz-
 umin lupauyet ei ole raketut meidän töidenme
 löyhän hietä-pohjan päälle, waan Christuren,
 sen ijankaikkisen ja wahwasti perustetun Kal-
 lion päälle; jonga syyn tähden ne myös kais-
 kille, ja, suurimmillekin ja Lailda duomituille
 syndisille aiwan niin wisit, wahwat, lujat ja
 ijankaikkiset owat, kuin heidän Perusturensä-
 kin Christus. Koska Lupaus on Armosta,
 niin on se kaikille Ewan lapsille yhteinen, wah-
 wa, wisit ja ijankaikkinen. Kaikki mitä ihmi-
 set saattawat luvata ja wahwista, owat näitä Ju-
 malan Lupauxia wastan epätiotoiset, ajalliset,
 muuttuwaiset ja ratki walhet; sillä senkaltainen
 kuin se on, joka sinulle jotakin lupa, senkaltaiset
 owat myös hänen lupauyensa. Mutta Jumalan
 lupauyet owat niin muuttumattomat, wahwat ja
 totiset, kuin Jumala itse on. Hän on Sywä, joka
 tahto pitää Lupauyensa; Hän on Kaikkialdias,
 ja woi sitä täyttää; Hän on Totinen ja Ijan-
 kaikkinen, niin ettei hän taida walhetella, eikä

Sanansa takaisin otta, waan pitä ijankaikkisesti sitä kuin hän kerran on luvannut. Minsgätähden hän mahtais luvata sitä kuin hän ei tahdois pitä? Lupaus sitoo täyttämään sitä kuin luvattu on. Ei taida mitän koko maailmasa olla meille wahwembi, kuin mitä Jumala on meille luvannut. Ja waikka jumalattomat epäuskollansa niiden täyttämistä tyhdänstähyljäävät, ja sen kautta Jumalan uhkausten ja wihan alle langewat: niin Jumala ainakin pysy totisena, eikä taida itsensä kiellä; mutta ei se tule jumalattomille hywäri, koska he ei ota itsellensä siitä osaa, waan sulkewat tästä Armosta itsensä ulos. Jumalan Lupaukset owat aiwan Welwoitukset ja Käsiwajoitukset, aiwan wahwudet ja päätökset, joihin hän sitoo itsensä totuudensa kautta, ja useimmasi Walallakin ijankaikkisesti welwoitta itsensä andamaan sitä, johon hän kerran on itsensä welwoittanut, ja owat annetut niin hywiin kaikkein suurimmille syndisille, kuin suurimille pyhillekin. Meidän syndimme ei tee tästä meille yhtän estettä, meidän työmme ei anna meille tästä yhtän edustusta; sillä Jumala anda tästä kaikkia sulasta Armosta kaikille niille, jotka nöyrällä ja katuwaisella sydämellä Uskon kautta wastonottawat sitä, kuin hän Sanasansa tarjoo ja lahjoitta. Jumala tahto tästä yxin kunnian saada, ja se ei enä seiso sitinä, että me annamme Jumalalle jotakin, niinkuin Laki waati; waan että Jumala anda, lahjoitta ja tarjoo meille kaikki, mitä hän

hän on, hänellä on ja hän voi, tehdäpenkä
 meitä sen kautta rikkaiksi, kunniallisiksi ja
 autuiksi, ja tätä kaikkea sydämen ilolla; Hän
 ruhoile, waati, kutsu ja lähes häätä meitä, ja
 teke kaikki kuin hän ikänäns taita, että hän
 woittais meitä niitä lupauksia niin haluisesti,
 niin rohkiasti, niin ilman mitään Uskon kautta
 vastaanottamaan, kuin hän haluisesti, wapasti
 ja ilman mitään niitä meille antaa. Koko nyt
 rohkiasti, vakas Christitty, Jumalan Sanasta,
 kaikkia, kaikkia sinun Jumalas lupauksia si-
 nun Wanhurskaudesta, Terwendestä, Elä-
 mästä, Suojasta, Woimasta, Siunauses-
 tas, Woitostas, Pelastuksesta, Autuudesta;
 sinun Räädyksestä, Uudesta Syndymisestä,
 Syndein andexisaamisesta, Warhurskaksi teke-
 misestä, Yhdistydestä, Pysowäisyydestä ja
 Kunniallisesti tekemisestä, ei wähemmin kuin
 kaikkista muista Armo-lahjoista, joko ne owat
 hengelliset eli ruumilliset, hänen Edeskatomises-
 tans, Suojellupestans, Hallitupestans ja Ylös-
 pitämisestans, ja tutki, kuinga totisesti ja mie-
 luisesti Jumala sinun Isäs sinulle näitä lahjoit-
 tanut on, niin sinulla on yxi määrätön ja
 ijankaikkinen sinun Autuudes tawara, joka on
 sinulle tuhannen kerta wäsimbi, kuin jos sinä
 sinun ulkonaisilla taidoilla sitä näkisit, tundi-
 sit, siihen rupeisit, ja, jos sinä sen kessellä istui-
 sit; sillä sinun Raikkimawdias Isäs kätke sen
 sinulle hänen omisa käsiansä, ettei Satans mah-
 dais sen sinulda jälleens poisryöstä. Sentäh-

Den älä nyt enä egi eli juore kuin tietämättö-
män puoleen, niinkuin sinä tähän asti tehnyt
olet, waan tunne, kuinga sinun Jumalas tute
täällä sinua wastan hänen lupaurisansa, kai-
ken hänen Armons ja lahjains kausa, niitä
sinulle tarjo ja lahjoitta, ja sowlitta ilittä si-
nun tygös, että sinä niitä häneidä wastanot-
taisit, ja ihelles sowlittaisit uskollisten rukousten
alla; niin muodon kuin Jumala on tuhaneu
Ferta haluissempi andamaan meille kaikkia, kuin
me halojamme niitä häneidä wastan otta, ja
ainoastans sen yllise walitta, että häneitä tanyh
huffan kokotta hänen andeliaita kasiänsä. Jos
meillä myös ei olis senkaltainen Verustus, et-
tä tämä meidän Ysämme on luvannut ajalli-
sesti ja ijankaikkisesti rahowans anda meille
kaikki kuin hänellä on, niin me mitämät kai-
kena meidän elinaikamamme emmekä egi, anois,
eli elokuttais; emmekä taidais mitän saada.

§. 2.

Ja, ajattele sitä, kuin wieslä enämbi on,
kuinga Christus Jumalan Poika kaikkia, kuin
Ysä Armosta luvannut on, on Ansiensa kaut-
ta meille toimittanut, sitä ostanut, täyttänyt,
ja meidän päällemme wahwistanut; Teille ja
teidän lapsillenne on tämä lupaus annettu,
ja kaikille jotka taambana owat, kutka ikä-
näns **SEKra** meidän Jumalamme kuzu;
Ap. 1. Kor. 2: 39. Teille on Jumala mi-
itä lähettänyt, että te kukin pahudestanne
pala-

palajaisitte, sanoi Petari, Ap. Tef. K. 3:
 26. Kaikki Jumalan Lupaukset ovat Ja hä-
 nesä; Jumala Tawaisa on jo ne wahwistanut,
 että niiden pitää kaiki ja totisesti meille oma-
 si tuleman; siis tahdomma mekin nyt sanoa
 siihen Amen uskon kautta hänen päällensä, ja
 niin sukita, että Jumala on Totinen. Nyt
 ongin jokaiselle meidän seasamme vielä tällä
 hetkellä jokainen Jumalan Lupaus niin wah-
 wa, niinkuin Kristus sitä Werellänsä meille
 ostais, jokaiselle erittäin, tällä hetkellä, niin-
 kuin meidän nimemme seisoi kirjoitettuna jokai-
 zen Lupauksen edellä, wahwudeyi, että sen pitää
 olemian meidän omamme. Sillä Christuksen
 Weri ja Kuolema on vielä tänäpäiwänä sa-
 mastä woimasta, kuin sinä päiwänä, jona hän
 andoi sen juosta meidän edestämme, Pavalin
 todistuksen jälkeen Hebr. 13: 8. **J**esus Chri-
 stus se eilein ja tänäpäinä, ja myös ijan-
 kaikkisesti. Christuksesta ja Christuksesta on
 meillä siis kaikki kuin Jumala on meille lu-
 wannut ja Wanhasa Testamentissä ulosmaa-
 lanut; ja kaikki Laingin lupaukset ovat meidän
 omamme, koska Kristus on tähtännyt Lain mei-
 dän edestämme. Hänestä maka koko meidän
 Autuudemme tawara yhdessä läjässä, Hänestä
 asu kaikki täydellisyys, ja hän anda jokapäi-
 wä näitä meille ansaituita ja saatuja lah-
 joja hänen Sanansa meille tarjotta ja mei-
 dän sekaamme ulosjaetta, että me ainoastans
 palajaisimme taas hänen tygönsä, ottaisimme
 kaikki

Kaiikki hänen täydellisyydestänsä, ja sen hengellisen yhdistyksen voimasta meille kaiikki olisit yhteisiä hänen kansans. Ja se on se Uusi Testamenti, joka Christuksen Werellä ja kuolemalla on meidän päällemme wahtiwistettu, josta kautta me itse Jumalalta otetan hänen lapsisuus ja perillisuus, josta kautta meidän synnimme ijankaiikkisesti anderi annetan ja luktan, josta kautta Jumalan tundo ja laki hänen Hengeldänsä eläwästi kirjoitetan meidän sydämihimme, ja Jumala Christusesa welwoittaa itsensä olemaan meidän ijankaiikkinen Jumalamme, että me tästedes olisimme hänen ijankaiikkinen Kansansa ja Omaisudensa, ja tosin niin totisesti, kuin Christus sitä kuolemallansa luttanut on. Me olemme tämän Liiton lapset, kuin meille Evangeliumisa awatan ja ilmoitetan, ellemme niiden epäuskoisten Judalaisten esimerkin jälkeen tätä Armoa ylönkatko ja hyljä. Tämä on se uusi Liitto, joka parembain lupausien päälle on perustettu, ja josta Wälimes Christus on, joka on hänen Kuultaisudellans, Kärsimiseläns ja kuolemallans yhden kerran ja ijankaiikkisesti lunastanut, puhdistanut, pyhittänyt ja täyttänyt meitä, ja poisottanut synnin, että hän näin sais wiedä meitä hänen taiwalliseen lepoonsa; jota wastan Vanha Testamenti on pysymättöin, suureen määrään ajallinen, katowa, ja kuwa ja warjo. O yhtä ijankaiikkista ja käsitämättöindä Armoa, Wakuutusta ja Täydellisyyttä!

Yhden ihmisen Testamenti on sulaa tietä-
mättömyys tätä suhten. Luominen hänen edustu-
stensa kanssa, ja Synnin-langemus hänen wa-
hingoittensa kanssa ei ole meille niin suuret, ijan-
kaikkiset ja riittyt, kuin meidän Lunastuksemme
ja Luomisemme Christuksen Kuoleman kautta.

Christuksen Elämä ja Kuolema ovat meis-
le sulat Wiisyydet. Niin totta kuin Kristus on
kuollut ja ylösnostanut, niin totta meidän ei
pidä kuoleman, niin totta meillä on syndein
andexi andamus, Elämä, Autuus ja ylönpal-
dinen Armo Christuksen sitä wahingoa vastaan
kuin meille Adamista tullut on, jos me ainoas-
stans sitä uskolla vastaanotamme. Joka taas
Epäuskollansa sitä hylkää, hän hylkää itse Chris-
tusen, ja sano että Kristus taikka ei ole kuol-
lut, eli ainakin hukkan kuollut, ja niin korotta
Ihmisen Adamin Christuksen, sen Kaikkival-
dian Jumalan, ylitse.

Eikö Kristus itse ole meidän Liittom, Rau-
ham, Walkeudem, Serwendem, Boimam, Kau-
nistuksem, Armoistuinem, Lawaram, Warjom,
Kilpem, Perindöm, Toiwom, Kunniam,
Wanhurssaudem, Wiisaudem, Pyhitysem, Lu-
nastuksem, Elämän ja Autuudemme? Eikö
hän ole siki Jumalalda meille tehty ja annet-
tu? Eikö sitis nämät kaikki mahdaisit olla meis-
le niin wahwat, wisit, lujat ja yhteiset, täydelliset
ja ijankaikkiset, kuin Kristus itse meille on?

Jos Adami on meille totisexi, yhteisexi,
täydellisexi ja ijankaikkisexi synnisexi tullut; niin

on paljo enemmän Kristus tullut meille sen-
 kaltaiseksi Banhurstaudeksi, Elämäksi ja Nuruus-
 deksi. Ei meidän Nuruudemme perusta itsensä
 meidän eli meidän tekemisemme päälle, mutta
 Christuren Jumalan Pojan päälle; ja on sen-
 tähdän niin tietty, wahwa, ijankaikkinen ja
 järkähtämätöin kaikkea helvetin portreja ja Sa-
 tanan päälekarkeuksia vastaan, kuin Kristus
 itse on. Waikka me heikkoudesta langemma,
 niin ei Kristus, meidän Nuruudemme, kuiten-
 gan lange, jos me ainsastans katuwaisella sy-
 dämellä oikiasa uskosa palajamme hänen ty-
 göns. Tutki kuitengin, sinun jokapäiwäiseri
 nöstrakennureyes, Christuren tundemisen, koko
 Naamatun johdatuksen jälkeen, kaikkein Chris-
 turen niin suloißen Nimein jälkeen, kaikkein
 Esikuwain ja Bertaußen jälkeen, hänen kah-
 talaisen Ellans jälkeen, hänen Tekoins, Omais-
 suttens, Ihmeittens ja Hywain töidens,
 Armons ja Lahjains jälkeen, sinun edestäs
 ja sinusa, niin sinä olet hawaitsewa, et-
 tei mitän koko maailmasa, ei Nuringo, Ylkä,
 Kuningas, Palmen, Eäkäri, Pää, Opettaja
 Mestari, Linna, Warjo, Nurtaja, Kilpi, Pe-
 lastaja, Suojellus ja Turwa ole sinulle niin
 wiisi, wahwa, tietty, ihana ja ijankaikkinen,
 kuin sinun Jesuren sinulle on. Jos Moses
 waati meidä täydellistä Banhurstautta ja
 Kuuliaisutta, niin me olemma Christuresa hä-
 nelle sitä maxanet sillä Banhurstaudella ja
 Kuuliaisudella, kuin on ollut Jumalallinen.

Jos Kärme on paljo pahaa matkaan saattanut ja mailmalle suurta waiwaa tuonut: niin on Waimon-siemen kaikki jäl lens hywäxi tehnyt ja parandanut.

§. 3.

Mitä nyt Jumala on ennen Sanasans meille luvannut, mitä Christus on niin kallisti meille ansainnut ja wahwistanut Testamentisäns, sitä samaa wahwista, tietä anda, ilmoitta, kirjoitta, julista, tarjo, lahjoitta ja joka Pyhä Hengi ulos meidän sekaamme Evangeliumisa, niin että me kaikki Christusesa olemma kansa-perilliset, yhteen liitetyt, ynnä-nautikse-waiset ja ynnä-osalliset kaikista Jumalan lupauksista, meidän ijan kaikkisepi ilopi, riemuxi ja autuudepi. O yhtä Autuuden ja hywän sanoman päiwää! joka tämän salaa, hänen pahatekonsa taita tulla tiettäwäxi. 2 Kun. K. 7: 9. Sangen suuri eroitus on Lupauksen ja Evangeliumin wälillä; Lupauksen kautta sano Jumala meille, mitä hän edespäin aiko meille Lahjoitta hänen Pojasansa; mutta Evangeliumi ilmoitta meille, että Jumala on totuuttansa uskollisesti pitänyt, Christusesa kaikki jo täyttännyt, ja jo liki 1800 vuotta tätä ennen meille Christuxen tulemisen kautta wahwistanut, niin että se luvattu Päiwä, Auringo, Armo, Autuus 2c. 2c. 2c. on jo meille koittanut ja seljennyt, että kaikki, mitä Christus ansainnut on, on meidän, että kaikki Wanhan Testamentin Lupaukset owat täytetyt, että kaik-

Ei Taiwan tawarat nyt owat jo ostetut ja
 walmistetut, niin myös tähän asti ja vielä jo-
 kapäiwä meidän seasamme ulosjaetan, että me
 jo sen kullaisen Muruuden ajan kessellä elä-
 me, ja olemma Christuksen kautta tullet perin-
 döömme; lyhykäisesti: että wanhat owat ka-
 donnet ja kaikki owat uudeksi tullet. 2 Cor.
 5: 17. Niin owat siis kaikki Wanhan Testa-
 mendin Lupauket, jotka silloin olit tulewaiset,
 nyt muuterut täytetyksi ja nykyiseksi; eikä ole
 muuta enä jähellä, kuin ainoastans että mei-
 dän silmämme awatan ja ylöswalaistan, sen
 päälle että me omistaisimme ikellemme tämän
 salaisuden osallisuutta ja sitä uskoisimme. O
 kallista salaisuutta! tähän loukka ikensä koko
 mailma! tässä haparoizewat tekopyhät muitten
 edellä pimeydessä. Me kiitämme sinua Jumala,
 että olet kätkenyt nämät wiisailda ja toimelli-
 silda, ja olet ne ilmoittanut ylönsäötuille ja
 tyhmille, ettei pyrkänsä liha mahdais kerskata si-
 nun edessä. O iloa! O riemua! O autuat
 owat ne silmät, jotka tämän näkewät! sillä
 he eläwät yhdessä Paradisissa, ja ijankaikkisen
 elämän esimausa. Jumalan Waldakunda on
 heidän sisällänsä, joka on Wanhurskaus,
 Rauha ja Glo. O kuinga tule mailma tä-
 sä wieteldyksi, hänen sokeilda taluttaidansa, jon-
 ga tähden kaikki on joutunut pimeyteen, epäus-
 koon ja Satanan Waldakundaan. Evangeliumi
 on niin suloinen, lohduellinen ja woimalli-
 nen oppi, että se, luondons ja omaisudens

jalken, niin ilahutta, lohdutta, rohwaife, wir-
 wotta ja kuolluttakin sydäntä eläwäxi teke,
 kuin joku asia eli sanoma maailmasa muutoin
 taita tehdä. Ja tätä owat nämät Satanan
 Apostolit aiwan Lakiin, sulaan esimiseen, epäi-
 lemiseen ja senkaltaisiin muuttanut. O yhtä
 Satanan petosta, jolla hän kaikkein pyhimmi-
 dän rohkeuden maahan lyö! Mutta sitä was-
 tan owat he, aiwan niinkuin Moses, waatinet
 Jumalan tundoa, Uskoa, Kuuliaisutta, Rak-
 kautta ja Toivoa, tehnet pehmiät sydämet
 wielä pehmiämmäxi ja rakkas-mielisixi ja Mos-
 seyn uhkauksilla särietyt ruogot peräti muren-
 danet. Tämä on wietellä maailmaa, sillä min-
 gätähden piti siis Christuksen tuleman, ja niin
 hirmuiset waiwat kärsimän, ansaitayens meille
 Evangeliumia? Nyt, se on ja pysy tosin yhtes-
 nä salattuna ja kätkeytynä Jumalan wiisaudek-
 na, jonga Jumala ainoastans hänen Ystävii-
 lensä, heidän ilopensa, Hengensä Rautta ilmoit-
 ta, koska se tämän maailman wiisaille ja Väi-
 miehille tundematoim on. Mutta te, te mur-
 helliset sielut, mingätähden te niin murhelliset
 oletta? Mitä te ekittä? Miksi te niin epäiedo-
 sa oletta? Mistäs niin pahat ajaturet nousewat
 teidän sydämihinne? Ettekö näe sitä ylösnos-
 mutta Jesusta, teidän Weljeänne? Ettekö
 tiedä, mitä hän on tehnyt, kärsinyt ja teille
 ansainnut? Hän on synnin poispyhkinyt, kuol-
 leman niellyt, wihan kuolettanut, teidän fan-
 giudenne fangixi wienyt ja teitä wapahthanut;

Olettapa

Olettapa te jo hänen kauttans Jumalan Lapset ja Autuuden perilliset; hän on jo päälle 1700 vuotta sitten jällens tuonut teille Wanhurstauden, Elämän ja Autuuden; Olettapa te Isäin kansa Liiton lapset; Omba koko Autuuden tavara teidän omanne? Uuarkat kuitengin filmänne. Elättäpä te keskellä Autuuden päiwää, taiwan keskellä, ja ette sitä tiedä. Mitä te ehitte? Te olette jo Armosa, mitäs te siis mürehditte? Tästä on Syndein andexi andamus, Pelastus, Sowiudo, Rauha, Boitto, Wapaus, Raiwas, Autuus ja ijankaiikkinen Elämä. Kaikki on teidän Perindönne, omaisuudenne ja saatu Hywydenne. Jhe Jumala on sitä teille lahjari andanut Christusesa paljo ennen mailman aikoja, ja ilmoittanut sitä teille teidän Wapahattajanne ilmestysten kautta, joka tämän Evangeliumin kautta on elämän ja Ertomattoman menon walkeuteen tuonut, sillä tawalla, kuin ette ikänäns olisitta langenettkan, waan alati pysynet wiattomuden tilasa, ja niinkuin ei syndiä eikä kuoiemata olis kosskan ollutkan mailmasa, ja on teillä päällisepi niin paljo suurempi Armo Christusesä, kuin Adamin syndi on, jota suurempi Kristus, Jumalan Poika ja toinen Adami on, sitä ensimmäistä Adamia. Kahdenkertaisesti olette te takaisin saanet Christusesa sitä kuin te Adamisä pois kadotitte. Niin paljo suurempi kuin raiwas on maata, niin paljo suurempi on Christusen Armo ja Wanhurstaus Adamin syndiä, niin

että teidän siis pitää kiittämän Jumalata alin-
omaisesa ilosa, kätten paukuttamisella, weisami-
sella, kunnioittamisella ja kiitos laulilla. Jos
ette ole sitä tähän asti tundenet wann ylönpat-
zonet, niin palaitkat vielä Armon aikana, niin
kauwan kuin vielä tänäpäin kuzutan, tuhlaaja
Nojan kansa, ottakat vielä tätä Armoa was-
tan, ja uskokat, mitä Jumala on Evangeliumi-
sella teille ilmoittanut, niin te saatte aikanaan
sitä selkiästi nähdä, maista, tuta ja hawaita.
Joka usko, hän on autuas. Ylönpagojat ja
uskottomat, Judalaisten kansa ei wälttä ki-
rousta.

§. 4.

Miin totta, kuin nyt Kristus on kuol-
lut, ylösnosnut, maananut ja täyden tehnyt mei-
dän edestämme, niin totta owat nämät kaikki
meille lahjoitetut, niin totta on meidän welkam-
me täydellisesti maksettu, ja vielä todemmasti,
kuin jos me olisimme itse sitä tehnet, ansainnet
ja toimittanet. Pitäkät isianne Christusesa kiin-
ni, Hänesä teillä on kaikki, mitä Jumala on
teille luvannut. Jumala on andanut käsi-
joituyen pois tyhönsä; Mosepella ei ole enä
mitän vaatimista; Adam lymy; Satana pel-
kä ja rufoile Christusta, ei piinata, waiwata
ja hukutta händä, ennenkuin aika on. Ja
suuremmaksi wahwudeksi on se totinen Jumala
andanut tätä Evangeliumia todistetta hänen
Hengensä kautta, hänen Sanansaattaisansa,
Engelais

Engeleisäns, Läheternisäns, Todistaisäns, Apostoleisäns ja Opettaisäns, jotka siitä owat todistanet, ja sitä wahwistanet, saarnanet ja julistanet, sitä myöden kuin Jumala on sitä heille edellä ilmoittanut. Ja, he owat julistanet suurella wahwudella, mitä he nähnet ja käsillänsä pidellet owat, että meillä ja heillä osallisuus olis Isän ja hänen Poikansa Jesuksen kanssa; 1 Joh. 1: 1, 3. että he mahtaisit neuwoa, lohdutta ja herättä meitä pois siitä, johon me Adamin kaurta langenet olemma, Eukua takaisin Jumalan tygö, ja awata ja ylöswalaisista meidän silmiämme tundemaan Jumalan Armoa, ja, tämän walkeuden ja Christuksen Rakkauden ilmoittamisen kaurta meidän tygöimme, wetä ja suosittelä meitä, niinkuin muinen Rebeckaa ja Estheria, pois maailmasta meidän Ykämmä Christuksen Jesuksen tygö. Eikö se ole wakuuus, koska meillä täällä alhalla maan päällä owat senkaltaiset todistajat Jumalan Armosta, ynnä Jumalan oman hengen kanssa; ja koska me kuulemma, että Hengi itse Prophetaisa ja Apostoleisa todista tästä meidän Armostamme? Ja, se kuin vielä enämbi on, koska Jumalan Hengi, hänen kättensä ja Kirjoittaittensa kaurta, on andanut, kaikkea kuin Kristus on ansainnut, meille lujaksi ja ijankaikkiseksi wahwudexi, kirjallisessti ylöspanda. Meillä on Raamatusa Jumalan kirja taiwaista Jumalan sydämeistä, ajatuksesta ja tahdosta, maro-kirja meidän welkamme päälle Adamisä, ja Hengen

Lupaus - kirja meidän Autuudemme päälle. Mikä taita wahwempi olla? Jos me wastanotamme ihmisten todistuksia, kirjoja ja käsikirjoja, ja niitä uskomme, jotka kuitengin wahsetteliat ovat; kuinga paljo enemmän tule meidän uskoa Jumalan kirjoja? Jos me niin sydämellisesti iloitzemma ihmisten sanoman ylise Rauhasta, Boitosta, Armosta, Wapaudesta, ja muista lahjoista joita joku meille lahjoitta; kuinga paljo enemmän pitää sen tapahtuman Jumalan iloisen Sanoman ylise meidän Hengellisestä Rauhasstamme, Wapaudestamme, Pelastuksestamme &c. &c. &c. jonga päälle ei mitän taida olla meille tiettäwämpi, ja jonga pitäis sitä enemmän meitä ilahuttaman, jota suurempi Jumala, Autuus ja Sielu on ihmisten edellä, ja jota halwemman sen raadollisen ruumin pitäis oleman meidän silmissämme. Jumalan Sana on kuitengin kaiken ihmisen sanan edellä sula Wakustus meidän autuudestamme. Kuka ei tahdois anda Jumalalle kunnian, ja uskoa händä siinä, kuin hän puhu, todista ja kirjoitta. Joka usko, hänellä on se todistus ikesänsä; mutta joka ei usko taikka Jumalan kirjoitustia hylkää, hän teke Jumalan wahheteliaksi, ja, hän hylkää itse Jumalan.

§. 5.

Tämä nyt on se oikia, lapsellinen, yrinkertainen ja autuapi tekewäinen usko, jonga Jumala waikutta, joka lapsellisella kuultaisudella paljo wahwemmasti usko Jumalata hänen Isänsä hänen

hänen lupauksians, Sanoisians, Kirjoitukseians ja Todistaisians, kuin ihmisiä, vaikka hän ei mitään näe eli tunne. Ja, jos se vielä käwis kohdastans kaikkea järkää vastaan, niin otta hän kuitengin järkensä sangxi ja anda Jumalalle totuuden kunnian. Senkaltainen on Abrahamin usko, joka niin peräti ei ensingän epäile Jumalan lupauksista, vaikka hän sydämesänsä tundesen mahdottomutta, ja näke vastusta edesänsä; waan ainakin, vaikka ei toivoakaan ole, usko lupauksen toivoa, ja tietä aiwan todexi, että Jumala kaiketi ja totisesti tahto ja taita pitää sitä kuin hän on luwannut. Tämän kansa Jumalalle Totuuden, Raikkiwalaisuden ja Hywyden kunnia annetan. Jumala sitä sano, joka taita sitä tehdä, siis tahdon minä sitä uskoa, vaikka se näyttäis mahdottomaksi minun ja kaikkein ihmisten silmissä, hän mahta kaksaa ja murhen sitä pitää, kuinga hän täyttä Sanaansa; Hän on Jumala; sentähden tiedän minä, etten minä tule hänelä petetyxi, vaikka minun vielä pidäis Petarin kansa käymän meren keskellä eli Israelin Lasten kansa astuman sisälle puunaiseen mereen. Yhtä hywin tahdon minä pitää Jumalata totisena hänen Sanoisiansa, ja pitää ikeni minun Jumalani rygö, jota minä en näe, niinkuin minä hänen näkisin, sano senkaltainen uskomainen Jumalan lapsi ypinkertaisesa Kuuliaisudesa Marian, Petarin, Moseren ja kaikkein Pyhäin kansa; ja senkaltainen on se pyhä ja jumalallinen hullus, josta koko maail-

ma nyt on poikennut oikialle eli wasemmalle puolelle. Kuinga tämä Usko wastoin järkeä ja kaikkiä taitoja turvaa itsensä Jumalan Sanaan ja Lupauxiin, ja sen kautta suuria ihmettä teke, siitä lue II Lufua Lähetys kirjasa Ebreerein tygö. O yhtä puhdasta ja wäkewätä uskoa, jonga kautta hänelle kuin usko, kaikki owat mahdolliset, ja jonga jälkeen Jumala itse kungin kanssa teke! sillä siinä määräsä kuin me uskomme Jumalata, siinä määräsä taita hän olla wäkewä meissä; jokaiselle tapattu sen jälkeen kuin hän usko Jumalata hänen Sanasansa. Usko on rohkia Uskallus Jumalan Armon päälle, ja on niin wahwa, että ihminen tah-tois tuhannen kerta kuolla sen päälle, se teke sydämen iloisepi, wirkupi ja rohkiapi hänen Jumalansansa. Usko on yri woimallinen Jumalan Sengen ylitzewoittaminen siitä, jota emme näe, niinkuin se olis meidän silmäimme edessä, ja kättemme wälisä. Usko on senkaltainen Wakuutus, joka ei mitän wahwenmasti tiedä eikä omista, kuin mitä Jumala hänelle luwan-nut on. Usko on yri Wahwistettu Tytywäis-sys Jumalan Lupauxiin, joka jo on saanut kaikki tygönsä, joiden ilmoitusta hän odotta hiljaisesa ja karsiwäisesa toiwosa. Usko on senkaltainen täydellinen Uskallus ja Rohkeus Jumalan päälle ja Jumalan edessä, että hän rohkene kaikkiä hywää hänellä toiwoa, aina ilolla astua hänen eteens, ja suurella turwalla Christusen kautta hänellä kaikkiä tarpeitansa odotta.

odotta. Ei taida kossan yhdelläkään lapsella olla senkaltaista uskallusta Jhänsä tygö eikä hän taida niin iloisena astua Hänen silmänsä eteen, kuin Usko astu Jumalansa ja hänen Armo-istuinensa Christusen Jesuxen, meidän Josephin ja Beljeme tygö. Usko on senkaltainen Täydellisyys, joka, ei toisin kuin yri raskasa painosa olewa Sotalaiwa täysisä purjeisa leikka isensä kaitkein meren aaltoin läpike Jumalan Voimasa särke kaitki kuin hänen eteensä tule. Minä puhun täsä siitä wäkewästä Uskosta, senkaltaisesta kuin se on hänen oikiasa woimansansa, ja jonga esimerkkiä meillä on ollut siinä kallihisa Jumalan Miehesä Lutheruxesa, joka pelkämästä ylönkatsoi ja särki isensä läpike mailman ja kaitkein perkelitten tiukkua. O kuinga hullut me ihmiset olemma! Me luulemma usein meillä suurengin pyhyden olewan, koska kuitengin Uskon ensimmäistä alkuaakan ei ole; sillä se on sangen heikko Usko, joka tyty tundesimisiin; näiden kautta Jumala meitä ensimmäidä suosittete hänen tygönsä, että hän sitten mahdais puhdistu ja perusta meitä ypinänsä hänen Sanansa päälle suurimasa oman tunnemisensa poiskieldämisesä, niinkuin hän teki Abrahamin kausa, siihen asti että me tulemma iske koertelemaan sitä, jonga päälle me niin kauwan toiwonet olemma. Kuinga nyt Usko ikäwöitze Jumalataansa, niinkuin lapsi Äitiänsä; kuinga hän huoka huuta, ikäwöise händä, kuinga iloiten hän ortu eteensä, wastanotta ja omista iskellen.

ikellensä kaikkia, kuin Jumala Evangeliunissa
 hänelle tarjoo; kuinga hän anda omista ikellen-
 sä ja päällensä pukea Christusen kaikkiin hä-
 nen hywain töidensä kansa Jumalalda; kuinga
 hän pysyväisesti rippu Jumalasa kiinni ja yh-
 disty hänen kansans; kuinga makiasti hän lepä
 Jumalasa, niinkuin äitinsä helmasa ja kaiken
 hänen mielisuosions, huwitusens ja ilonsa Ju-
 malasa löytä; kuinga turwallifesti hän wuo-
 wa ikensä Jumalan Sanan päälle ja wahwasti
 turwaa häneen, ja seisso horjumatoimna, niin-
 kuin kallio, Christusen päällä, kaikkiin mail-
 man rajuilmain ja aaltein pauhua wastan;
 kuinga lujasti hän kiinni otta Jumalan Lupau-
 pistaa ja kilwoittele niiden kansa Satanan
 ja hänen oman lihans ja werens kansa; kuin-
 ga hän kerka Jumalastansa, ja suurem-
 masti iloike, haasta ja pysy hänesä, kuin mail-
 ma olpeite hänen katowaisesta woimastans,
 hauskurupistans ja tawaroistans, sita ei kengän
 muu tiedä, kuin se, joka senkaltaisisa uskon-
 harjoituxisa jokapäiwä, Davidin ja Paualin
 kansa, ikensä harjotta.

§. 6.

Se on tosi, ettemme taida koskan olla
 wahwemmat Mutuudesta, kuin Uskon kautta,
 joka awa sydämen ja kädet, ja salli, niinkuin
 alastoin lapsi, eli niinkuin kerjääjä, ikellensä an-
 da, päällensä pukea ja omista kaikkia hänelle
 tarjotuita Jumalan lahjoja, jonga kautta se
 nöyry-

nöyrydesä anda Jumalalla kunnian ja tuotta
 meille Autuuden. O yhtä kallista Uskon voi-
 maa, jonga kautta Jumala voi kaikki tehdä!
 joka alka, täyttää ja päättää meidän Autuu-
 tamme; joka astu alas Rakkaudesta ja jokaisen
 orjaksi tule, ja, Rakkauden kautta teke jokaiselle
 sitä, kuin Jumala hänelle tehnyt on. Ehyhkäi-
 festi: Christus teke kaikki Sanansa jälkeen Us-
 kowaisien kautta. Ja tässä selitetään ja ilmoite-
 tan syy, mingätähden niin monda tule kadote-
 tui, koska kuitengin Autuus on kaikille ihmi-
 sille niin wahwa Jumalan puolella, Joka us-
 ko, se tule autuaksi: mutta joka ei usko, se
 kadotetaan. Jumala niin wahan kadotta mail-
 maa hänen syndeinsä tähden, kuin hän teke hän-
 dä autuaksi hänen hywän töidensä tähden; sillä
 jos Hän olis tahtonut kadotta mailmaa hänen
 syndeinsä tähden, niin hän eikä olis lähettä-
 nyt hänen Poikansa mailmaan, eikä waatinut
 häneldä eikä rangaisnut hänen päällensä kaikkia
 mailman syndejä; mutta siinä seisoo kadotus, et-
 tä, koska Jumala on andanut mailmalle, ja,
 suuvinmillengin syndisille, niinkuin Rainille ja
 Judaxelle, Uuruuden tygö sanotta, ansaitta
 ja tarjotta, ja tahto tehdä heitä autuaksi hei-
 dän töidensä auttamata ja heidän syndeinsä
 estämätä; että, sanon minä, he ei käännä it-
 zensä hänen tygönsä katuwaisella sydämellä, Us-
 kon kautta vastaanottamaan niin kallista Ar-
 moa, Jumalalle kunniaa andamaan, ja pi-
 tämään händä uskollisena hänen Lupauksensa;
 waan sitä vastaan ylönsäköwat hänen Ar-
 monsa,

monsa, tekewät Jumalan washetteliapi, ja asetawat Adamin Christusen ylise rakastawat pimettyä enänmin kuin waskeutta, langetten näin yhdellä puolella ihewaldaiseen pahuteen, mutta toisella puolella epäuskoisen tekopyhyden alla pois Christusen tyköä ja niin päättänsä myöden sisälle kadotukseen. Mailma on aina sofia löytämään Christusta ja sitä totista Uskoa, sillä epäusko ypinäns, josta miinkuin juurestansa, kaikki muut hynnit puhkewat ulos, kadotta, koska se yrittäertainen Usko teke autuaxi. Jumala teke Uskowsaisia autuaxi ja kadotta usfortomia, ei sentähden että nämät owat syndiä tehnet; waan sentähden ettei he ole uskonet Christusen Nimmen päälle, joka on kandanut heidän syndinsä ja rangaistuksen, ja niin kallisti ansainnut heille ijankaikkisen elämän, niin että he tämän synn tähden niin totta kadotetan, kuin ne Uskowsaiset owat autuat. Ei wika ole Jumalasa, waan heisä ihesä; sillä ei muutoin tarwike yypikän epäillä siitä lahjoitetusta autuudesta, waikka se wielä olis Kaini ja Judas, joka ei ike epäuskollansa sitä hyljä ja ihensä sulje ulos siitä, johon Jumala on hänen sisälle sulkenut, ja johon hän niin suloisesti on andanut häändä kuzutta.

§. 7.

Matteles edespäin, sinä murhellinen syndinen, kuinga Jumala ei ainoastans ole meille ilmoittanut tätä Auruutta Evangeliumin kautta,

tä, waan myös aikaa jo sitä meille lahjoittanut Uuden Syndymisen Peson kautta, ja meitä niinkuin lapsia, sen kesselle asettanut. Täällä alhalla on aika ja paikka, koska Jumala meitä hywän omantunnon liiroon ylösotta, Eihla meitä, niinkuin Christusen Morsianda, Christuxelle, ja puhe Christusen ja hänen autuudensa meidän päällemme. Tämän punaisen meren ja Noakin Nekin kautta pelasta Jumala meitä helwetin Pharaonista ja kaikista niistä synneistä, joiden tähden Egypti ja ensimmäinen maailma owat hukkuret. Täällä hän meille omista sitä kuin Christus aikaa jo on meille ansainnut ja kätkenyt. Hamasta siitä hetkestä taita jokainen Christitty olla niin wahwa Autuudestansa, kuin yri lapsi taita syndymähertestäns olla wahwa siitä, että se on hänen Isänsä lapsi ja perillinen; ja niin totta kuin me olemme kastetut, niin wahwat me myös olemme meidän autuudestamme, kuin Kastesa meille lahjoitettu ja lukittu on. Niin wapautetuxi kuin Israelin lapset punaisen meren kautta tulit Pharaonista: niin wapaxi mekin täällä tulemma Kastesa Satanasta ja koko helwetin joukosta; jollemme, niinkuin tuhlaaja Noika teki, isewaldaisesti juore pois meidän Isämme huonesta; taikka Israelin lasten kanga Kiusa Jumalata, eli itse yspiästi syöre isiämme ulos Christikunnan Arkista alas maailman mereen, niinkuin tähän aikaan lähes koko maailma on tehnyt suurimmaxi onnettomudexens ja perikaduxens.

dorepens. Yhtä hywin pösyvät Urkki, Liitto ja Isän huone sinä, kuin he ovat; mutta ne uskottomat hukkuvat, ellei he taas ota turwansa Isänsä huoneeseen ja hänen Urkkiinsa totisen parannuksen kautta, että he niin tulisie hänen Liitosansa woimasa pidettyi, johon HERRa Jumala niitä epäilewäisiä ja suurimbiakini syndisiä Judalaisten kansa niin suloisesti kusu.

§. 8.

Mitäpä HERRan Ehtollinen, josa Jumala meitä hänen uudesta syntyneitä lapsiansa, omalla pöydällänsä taikwan leiwällä iankaikkiseen elämään rawise, on muu, kuin selwä wakuutus ja muisto siitä Herran saadusta pelastuksesta Satanallisesta Egyptistä meidän iankaikkiseen Wapauteemme? O yhtä kaikkein rakkahinda Väästäs Lammasta! jonga wäärinkäyttämiseen perkele yhdellä puolella jumalattomia, ja jonga ylönkatsomiseen hän toisella puolella wie teko-pyhiä, että hän sillä tavalla saattais heitä waiwutta ja tietämättömyxi tehdä heidän autuudestansa. Tällä Ruumilla, jonga Christus kaikella Jumaluden täydellishydellä on tähtännyt, tähttä hän myös meidän wäijät sydämeimme, että ne hänesä tulewat eläwixi, iloixi, palawixi ja Jumalan Hengellä tähterixi, ei toisin, kuin monda kuollutta hiildä yhdestä tulifesta sottyvät palamaan. Tässä tulewat kaikki Uuden Testamendin tawarat, jotka Christuksen Weren ja Kuoleman kautta ovat

ovat ansaitut, ynnä Hänen Nuuminen ja
 Werensä kanka, sisälle meidän sydämihimme
 ja sieluhimme lastetupi ja luitupi, niin että,
 niin totisesti kuin ne uskovaiset Christusen
 Nuumilla ja Werellä ravitan ja wirwoitetan,
 niin wihiit saattawat he olla syndein anderi
 saamisesta, kaikista Uuden Testamendin edustus-
 pista, Yhdistyksestä Christusen kanka ja ijan-
 kaikkisesta elämästä. Siinä päällekehannosa
 ovat Sakramentit Jumalan näkywäiset Sine-
 tit, joisa Jumala ike ilmoitta, niinkuin yhdessä
 Summasa lahjoitta, osapi anda ja luitse lap-
 sillensa Evangeliumisa sitä Christusen kautta
 takaisiin woitettua Nutuutta.

§. 9.

Ja, että Jumala mahdais wieta kehoitta
 meidän ujoa, epäilewäistä ja pelkuria sydändäme
 me Uskoon ja Uskallukseen hänen päällensä ja saats
 ta sitä oikeaan pysywäiseen Nutuuden wakiu-
 tukseen, niin hän luitse Sakramenteja meidän
 sydämihimme hänen Pyhän Hengensä kautta,
 jonga pitä, ei ainoastans ulkonaisesti Sanan
 kautta, waan myös sisällisesti meidän sydämi-
 samme, todistaman, että me seisomme Lasten
 oikeudessa, ja ettemme tarwike sallia Satanan saats
 ta meitä siitä epäilemään. Ah ja! hän pane
 myös saman hänen Hengensä kautta meidän
 Nutuuttam meille päntxi meidän sydämihimme
 hankakkisexi wakuutuxexi siitä, että se on meil-
 le kerran Christusesa lahjoitetupi tullut. Koska
 E 2
 sinulla

sinulla on kirjoitus, sineti, todistajat, takauzet ja wahwa pantti yhdellä ihmisellä jongun asian päälle, niin sinä händä uskot. Kuinga wisixi teke itsensä yxi Morfian hänen Ylkänsä sydämeestä ja lähestywäisestä Awios kääskystä niistä kiehloista, kulu hänellä owat kääsisänsä händä? Kuinga monda tuhatta kerta wisimmät taidamma siis me olla, Jumalan sydämeestä meidän tygömmme, meidän Alostuudestamme, meidän tulewaisesta kunniaastam, Forkeudestam ja morfiammellisesta kotia, ja sisälles johdattamisestam Jumalan Waldafundaan, tästä annetusta pantista ja sinetistä, kuin on Jumala ike? Kuka perkele mahta rohjeta sävteä tätä Sinettä, ja tehdä meitä epäilewäisiksi siitä, kuin Jumala ike on meille niin wäkevästi lukinnut ja pandixi andanut? O yhtä suurta ja tutkimatoinda Wiisautta! joka on niin suuri, kuin Jumala on, joka ike on meidän Panetimme ja Sinettimme, ja joka ei jätä kettän tietämättömäxi, kuin ei murhellisexi saata, ja hallikewilla sygneillä tyköänsä aja Jumalan Hengeä, jolla hän lukittu on.

Tästä nyt on kolme todistaja, joiden kautta Jumala ike anda maan päällä todistetta sinun Alostuuttas ja sinun ijankaikkista elämätäs Christusesa, nimittain: Hengi, Westi ja Weri. Jos nyt yhden asian totuus kiinnitetän kahden eli kolmen suun kautta: kuinga paljo enemmän pitä sinun andaman sinun Alostuudes wakuurenen kiinnitetä näiden kolmen todistajain suun kautta, ja ei enä epäuskollas syntämän

tämän Jumalata wälhen tähden hänen todistusesansa, koska sinä niin halullisesti hyväksit ihmisten todistusta? O yhtä wakuutettua wakuutusta! O yhtä sanomatoinda Jumalan Rakkauden leweyttä ja pituutta, ja sywyyttä ja korkeutta, kohdastans wästan meidän epäuskomme tukimatoinda sywyyttä! että Jumala on itse andanut meille meidän Autuudestamme todistuksia, takaus miestä, kirjaa, sinettä ja niin korkeata ja kallista panttia kuin Jumala itse on. Rahja on ylönn suuri, ja sydän ylönn wähä. Se ei taida sitä itsälleen mahdutta, ja, sen tähtyis ilon tähden hukkaa ja kuolla, jos se tätä Armoa oikein eläwästi tunnust; sen tähden peittä Jumala sen tundoa niin sywään, Kristin ja Wibeliäisyyden alle, sano Lutherus.

§. 10.

Jumala teke wieseläkin enämbätä, Waiketa hän on itse totuus, jota ilman epäilystä uskottaman pitäis, koska hän päälliseksi wanno itse kauttansa, sillä hän ei taida jomkun korkeamman kautta wannoa, että se luwattu Perindö ja Autuus totisesti on meidän omamme, sen päälle että hän ylönnpalsidisesti ylisewoitais Lupauksen perillistä, että hänen Lupauksensa ei liwistele, ja että meillä tästedes kahden asian kautta, jotka ei petä eikä liwistele, olis wahwa uskallus, ja pitäisimme ikiamme wahwana siinä tarjotusa toiwosa, niinkuin lujassa ja turwallisessa ankkurissa; sillä taikka pitä

ise Jumalan wahetteleman ja tuleman wala-
 pattoiseri, joka on kokonans mahdotoin, eli pitä
 meidän Autuudemme olemas wisin. Siihen
 asia jääpi Jumalan ja meidän välillämmes;
 tämän walan pitää ratkaiseman koko riidan,
 ettemme tästedes pysyis tietämättömydesä, niin
 surkiasti epäuskomme kautta tekis Jumalata
 wahetteliasi ja walapattoiseri, waan sitä was-
 tan ahkeruden osottaisimme, pitämään toiwon
 wahwutta haman loppuun asti, ja olisimme niiden
 seurajat, jotka uskon ja piikämielisyden kautta
 lumatun perimisen saawat; Ebr. 6: 11, 12,
 sillä Wanhurstan pitää elämän Uskostansa. Gal.
 3: 11. O Jumala! mikä on ihminen, ettäs
 niin händä muistat. Psal. 8: 5.

S. II.

Tutki kuitengin, minun rakas Christiteh-
 ni, mingätähden Apostoli Nayali hänen lähes-
 tys kirjjoisansa niin alati ja wahwasti pytä
 wahwista meidän wanhurstaksi ja Autuaksi teke-
 misen Vääkappaletta wastustamisillansa, näyt-
 tain, kuinga mahdotoin on muulla tawalla tul-
 la Armon ja Autuuden wakuutukseen. Sillä
 taikka tule Autuus ja wanhurstaus meille
 Evangeliumin Lupauksen kautta Christuksen,
 Armosta, niinkuin Jumalan wapa ando ja
 lahja Uskon kautta; Jumalan ylistyxi ja meis-
 dän iankaikkiseri wakuutuksemme siitä; eli
 tule se myös Lain kautta, ise meistämme, meis-
 dän ansion, töiden ja mahdollisuuden tähden,
 meidän

meidän omaksi kiltopyemme ja suurimmaksi tietämättömydemyemme. Kuitengin, se ei tule ike meistämme; sillä jos niin olis, niin ei löydyis koko maailmasa mitän niin tietämättöindä, kuin se; siis pitää sen tuleman Uskosta, että se olis Armosta ja Lupaus pyhyis wahwana kaiken siemenen ylike ja meidän ylikeemme. Joka tätä oikein ajattelle ja ymmärtä, hänellä on sanomatoim ilo, wakuutus ja lohdutus sydämesänsä; sillä nämät wastustamiset ovat se oikia perustus ja lähde, josta niin hywin kaikki lohdutus ja meidän sielumme lepo, kuin kaikki Jumalan kunnia ja ylistys juore; jota ei ne lihalliset, joilla ei ole Hengen mieli, ja paljo wähemmin tundeswat heidän huikendelewaisen, epäilewäisen ja nurian sydämensä sisällistä muotoa, taida ensingän ymmärtä; josta sitten tule, että he Lain ja Evangeliumin, Lihan ja Hengen, uskon ja töitä, Hagarin ja Saran, Ismaelin ja Isakin, Uuden ja Vanhan Testamentin, Eriden ja Uskon Wanhurskauden, ja sanalla sanottu, Taiwan ja Maan sekoittawat yhteen, uuden Samaritanein opin markkaan saattawat, ja waiwawat wiheidiäisten omaatundoa paljo pahemmin, kuin mekäsirotat syronden kaimosta, joista puhutan. Ilm. k. 9. O yhtä häwitöyren kauhistusta! O oikiata Christuren ulos juurittamista!

§. 12.

Jollemme olisi Christuresa autuat Uskon
E 4 kaut-

Kautta, niin pitäis meidän vielä oleman Kadotettuna Adamisa epäuskon kautta; sillä kuka ikäänäns ei ole vielä Christuksen pelastettu ja vapahdettu synnistä, kirouksesta, wihasta, kuolemasta ja kadotuksesta, Hän on vielä Adamisa Lain, Wihan, Epäuskon ja Kadotuksen alla. Tosi kyllä on se, että Christus on paljo todemmasti näistä kaikista meitä pelastanut, kuin Adami on niiden alle meitä syösnyt; ei kuitengin sitä vähemmin pysywät he Wihan, Armottomuuden ja Kadotuksen alla, ja, he epäuskonsa tähden langewat uuden ja paljo raskamman duomion alle, jotka ei wastanota eli usko tätä tarjottua Armoa; sillä muutoin ei olis kaikki maailman synnit woinnet heitä kadotta, jos he olisit uskonet Jumalan Karikan Christuksen päälle, että hän on heidän syndinsä ja rangaistuksensa Jumalan tykönä sowitzanut ja niitä poispyhkinyt. Epäusko on se raskahin syndi, joka ypin kadotta ja tekee kaikkia muita syndejä ansyxi andamattomiksi.

Muutoin ei ole koston Adami hänen syndinsä ja sen päälle seurawan rangaistuksen kanssa, niin Yhteinen, tietty ja walmallinen meidän ylisemme, kuin Christus on hänen Lunastuksensa, Armonsä ja Autuudensa kanssa. Jos pimeys on niin wälewä, niin on se kerran meidän ylisemme koittanut Auringo Christus paljo wälewämpi, jos hänen pitäis vielä walaiseman tuhannen maailmaa, jotka täynnäs syndejä olisit; sillä hänen Armonsä ja Anstonsä on

on määrätöin; niin että meidän syndeimme ja
 Jumalan wihan tundo meissä, joka ensimmäises-
 tä Adamista tule, ja, itse meidän omantun-
 domme päälle kändäminen ja duomikeminen ei
 taida olla meille niin wiisi, kuin se ansaittu
 Armo ja Autuus Christusesa on, jota Usko
 Kaikkea tundemista wastan Abrahamin kansa
 niin totta wastan otta, niinkuin hän tundis
 tykönsä Armon ja Syndein andexi saamisen,
 ja näkis niitä silmäinsä edessä. Sillä ei silloin
 ole hätää uskoa, koska ihmisellä on tundoa siitä,
 jota hän usko, mutta että uskoa wastoin kaik-
 kea tundemista, ja kuoleman, wihan, helwetin,
 pimeyden ja kaikkein Satanan kuususten kes-
 kellä, yhtä hywin saatta wastanetta ja uskoa
 Elämätä, Armoa, Wastetta ja Autuutta,
 se on oikeain Christittyin Seppendy, jota
 meidän wasta pitkän harjoituksen perästä täp-
 ty oppia. Usko, joka tyty tundemiseen, kato
 myös tundemisen kansa, ja on yhtä horjuwa
 kuin itse sydängin; mutta se Usko, joka seisoo
 Christuksen, sen wahwan perustuksen päällä, ja
 kääri itsensä sisälle hänen Armo-lupauksiinsa, se
 pysy wahwana niinkuin kallio meren aaltoin
 keskellä, josta kaikki wakewät aallot pitää aset-
 tuman ja särjettämän.

§. 13.

Niin on siis Jumalan Sanan jälkeen jär-
 jestys tämä: Jumala anda meille kaikkia;
 Kristus ansaihe sitä; Kaste lahjotta ja omis-

ta meille sitä; Ewangeliumi ilmoittaa sitä; Usko
 wostanotta sitä; Hengi todista ja lukise sitä;
 Wala wahwista sitä; Sakramenti muistutta
 meille sitä ja wahwista meitä siinä; Rakkaus
 ja ka lähimmäisellensä saman Armon, ja Toi-
 wo odotta iloisen Kärsiwäisyyden alla sen ilmes-
 tystä; Euhykäisest; Jumala teke kaikki tyhni
 täsä pyhäsi Järjestyresä. Hän on meidän
 Aluudenne alku, keskus ja loppu, ja se joka
 Uskon alka ja päättä; joka kaikilla haaroilla
 wahwoilla perustujilla meitä tuke, että meidän
 huiwendelewa sydämemme ja Uskomme wiim-
 mein tulist niin wahwoxi, lujixi, ijankaik-
 kixi ja järkähtämättömixi, kuin hänen Sa-
 nansa ja Lupauyensa meille owat; ja ettei
 meille enä jäis yhtän syytä epäilemään; kos-
 ka hänen puolelansa ei ensingän mitän
 puutu, waan kaikki owat Ja ja Amen;
 mutta meidän puolellamme on puutos, koska
 emme vielä kaikkia niin wahwasti tunne, usko,
 näe ja katke. Jonga tähden meidän tule ru-
 koilla Jumalata, että hän awais ja walaists
 meidän silmämme, ja wahwistais meidän Us-
 komme, että meidängin tykönamme kaikki olis-
 sit Ja ja Amen.

S. 14.

Nämät owat nyt kaikki tähän asti sitä
 sanotut, kuinga Jumalan uskowaiset lapset saat-
 tawat Uskon kautta olla wakuuterut heidän
 Aluudestansa Jumalan puolelta. Mutta kos-
 ka

Ka Satan aina osottele Jumalata hänen töis-
 sänsa, ja jumalattomia, jotka kadotuksen alhai-
 set ovat, ulkonaisesta Jumalan palveluksesta
 vaarinottaisians, niin wäkewästi wimma libal-
 lisen suruttomuden ja petollisen Uskon luulton
 kautta, että he, kaiken heidän nurian meno-
 sa alla, ei ensingän epäille eikä pienimmäsäkän
 epäluullosa ole sitä, jos he mahtawat olla oikeis-
 alla tiellä; aiwan niinkuin hän sitä vastaan pyys-
 tä saatta Uskowanisia epäilemään ja pelkämään
 Armo-tilaisuudestaan, ja ahkeroiße maalata
 Jumalan heidän eteensä, niinkuin Yhden an-
 garan Duomarin; jonga tähden heidän myös
 täyty pitää itsensä kiinni Jumalan Lupaurisa,
 ja Christuren kanssa seisowaisesti sotia Hen-
 gen kautta. Mutta jumalattomille pitää Ju-
 malan uhkauksia, rangaistuksia ja wihaa te-
 roitettaman, jos he kukaates silmänräpäyhes-
 si edes helwettiä pelkäisit. Ja, sentähden
 pitää meidängin kaikkein, niin kauwan kuin me
 vielä ihassa elämme ja tähdymme meno-
 amme wiettä Satanan ja mailman hukutteles-
 misten leffellä, wiriästi koeteleman isiämme, ja
 Kawahtamman, ettei, niinkuin muinen Ewalle,
 Eäwi, Satan sais meitä kiinni tässä Armon
 Paradisissa. Ei ole vielä mailmasa löyry ke-
 tän niin pyhää, niin wanhurksasta, jumalista
 ja tähdellistä, ettei Satan kiusaustensa kanssa
 ole saanut kombastumaan, ja, jota pyhembi
 ja hurskambi joku on, sitä enemmän hän wäis-
 ty händä, niin että kaikeri ei pyrkän tulis pe-
 las-

lastetupi, jollemme Jumalan wäellä autuuteen
 taitettaihin. Sentähden pitä meidän yhdellä
 puolella wirtlästi pitämän isemme meidän rak-
 kan Jumalamme tygö, niinkuin hengelliset
 Sotamiehet, pufeman päällemme hänen sota-
 aseensa alinomaisten rukousten ja walwomisen
 alla, mutta toisella puolella pitä meidän uftas-
 ti ja wirtlästi Hengen ja Uskon hedelmistä ko-
 etteleman isiamme, jos me olemme Uskosa?
 Jos Christus on meisä? ellei niin ole, niin
 me keltwottomat olemme. Sillä jos ei Hengen
 hedelmät löydy meidän sydämesämme, omasa-
 runnosamme ja elämäsamme, niin ei Hengi-
 kän ole meisä, ja jos Hengi ei ole meisä niin
 ei Christuskan meisä ole, waan sula kirous,
 wiha ja kadotus.

Hengen hedelmät owat lapsellinen uskallus
 Jumalaan, pyhä tahto, halaus ja ikäwäike-
 mys Jumalan ja hänen lunastuksensa perään,
 sisällinen opetus, ylike woittamus, herätys,
 muistutus ja wäkewä kiruhdus siihen kuin
 hywä on: Omantunnon rauha ja lepo, sydä-
 men wahwistus, wirtwotus ja walistus: Ilo,
 lohdotus ja sielun tytywäisyys: Hiltaisuus, to-
 tuus, oikeus, rakkaus, nöyryys, siweys ja yst-
 täwällisyys elämäsä: Uusi syndyminen, uudis-
 tus, Christusen seuraminen; oman ja Chris-
 tusen tundeminen: Yhdistys ja osallisuus Yhdens-
 kaldaiseen ristiin, kärsimiseen ja ylösnousemi-
 seen Christusen kanssa wanhan ja uuden ihmisen
 puolesta: yhdenkaltainen mieli, tahto, muoto,
 luon-

luondo ja omaisudet Jumalan ja hänen Hengen-
 sa kansa: Yrivakainen wiha, sota ja kii-
 waus pahaa vastaan; Lyhykäisesti: oikia sydä-
 men ynnä kaikkein sielun ja ruumin woimain,
 taipumusten ja haluin muutos, jolta ruwetan
 kiinnittämään Jumalaan ja siihen kuin hyvä
 on, juuri niinkuin he ennen olit haluiset siihen
 kuin paha on, ja asetit itsensä kaikkea hyvää
 vastaan. Jos nyt nämät ja muut hedelmät
 rupewat meissä näkymään, niin me tahtamma
 meidängin puolellamme olla wahwat siitä, et-
 tä se on se oikia Jumalan Armo, josta me
 seisomme. Kuitengin tapahtu tämä usein erin-
 omattain ensimmäisessä kääntymisen alusa ja
 Ulfon woimattomuuten alla, suuresa heikkoudesa,
 niin että ihminen, lapsen kaldaisna Mitin koh-
 dusa eli kehdoosa, waimoin tietä itsestänsä. O-
 kuinga työlästi, raskasti ja hitasti tämä tapah-
 tu, ennenkuin ihminen tässä, senkaltaisten was-
 tusten alla libelda ja Satanaalda, taita itsen-
 sä läpi ahdisti! Kuinga äitillisesti, murhenpitä-
 wäisesti ja waroittain pitää senkaltaisten lasten
 kansa elättämän! Kuinga karsiwäisesti pitää hei-
 tä imetettämän, kannettaman, puhdistettaman,
 talutettaman ja ylösnostettaman! jota ypinän-
 sä ne hengelliset tehdä taitawat, jotka owat
 itse sitä koetellet. Sitä vastaan, kusa Hengen
 hedelmät ei ensingän näwy, waan ihminen yhä
 tä päättä elä oman tahtonsa, liban himoin,
 mailman muodon ja Satanan vaikutusten jäl-
 keen, ja anda liballe ja werelle suiket ja walt-
 lan

lan päällensä kaikisa syntiin himoisa; siinä sydän paljasta itsensä niiden lihan töiden kautta ja ilmoitta, että se on epäuskosa, hallitaan ja asutaan pohalda hengeldä, ja on sentähden niin totta kadoruxen, kiroxun, wihan ja kuloleman alla, niin totta kuin ne Hengelliset Uskon kautta owat Autuuden alla. Jokainen luule tiensä oikiani; waan **HERA** koettele sydämet. Sananl. 2: 2. Sentähden pyytäkön jokainen tässä koetella itsensä, ja uskaldakön wahvasti Jumalaan, epäuskalluxen kanssa itse päällensä, koska me itse tykönamme kannamme meidän suurinda wihollistamme, Judasta, Kainia, Ismaella, Esauta, hukuteliata ja pettäjätä. Mutta kuinga meidän pitää koetteleman isiamme ja rakendamian oikiata Christillisyyden rakennusta tämän perustuxen päälle, siitä täitan lukea Dawalin, Jacobin, Johanneuxen ja Petarin Edheus kirjoja, sillä minun päälle tarkoituxeni tässä on ainoastans selittä sitä oikiata perustusta ja lähdetä, josta sen oikian menon Christuxesa pitää ulosjuoeman, koska se perustus useimmilla rakendailda ja Kirjoittailda tällä ajalla laimilyödän, ja ne wiheliäiset sielut pysänywät tietämättömyteen ja sekannuxeen, ja, perätti wiedän uudesta Satanan kiroihin.

§. 15.

Niin wahwat, kuin nyt Jumalan lapset edes tuoduista perustuxista saattawat olla heidän

Hän Autuudestansa, niin wahvat ne uskotto-
 mat ovat heidän kadoturestansa; sillä he ovat
 jo duomitut. Jumalan Sanan, joka on Duomi-
 on ojemmusnuora, duomise heitä jo joka hetki, niin
 kauvan kuin he pysyvät siinä uskottomudessa; sillä
 koska he tähän asti niin ihewaldaisesti ja huolimatt-
 tomasti ovat ylönkäsonnet, laiminlyönet, wää-
 rinkäyttäneet ja hyljänneet tätä Autuuden ja Uuden
 Testamentin aikaa, ja sitä siinä tarjotun Juma-
 lan Armon niin tutkimatoinda, ja käsittämätöin-
 dä Rikkautta; ja eikä ole tahtonet sallia ihen-
 sä siihen kuka, waaditta eli heittäns kääns-
 dä armo-estikon, herättämisen ja parannuksen
 ajan kautta, jonga Jumala on heille andanut
 Lutheruksen kautta, eikä niiden duomion, merk-
 kein ja rangaistusten kautta, jotka tähän het-
 keen asti heidän ja muiden ylise käyret ovat:
 niin sitä raskambi duomis, hirmuisenibi wiha,
 häwitys ja kadotus kohta nykyistä maailmaa,
 kuin se jossus kohdannut on kaikkia, jotka sen
 edellä eläneet ovat, jota suurempi Armo ja
 pidempi aika parannukseen hänellä on ollut
 niiden kaikkein edellä, mutta ovat kuitengin kaik-
 ki tuuleen lyönet. Kaikki tussa, wiha, duomiot,
 uhkaurat, rangaistukset, waiwat ja kadotukset,
 kuin hamasta alusta ovat wuodatetut mail-
 man päälle, ja ovat Jumalan Sanasa jälki-
 maailmalle esikuraxi, esimerkixi ja waroituxexi
 Kirjoitetut, taitawat nyt tulla meidän aikaisen
 Sodoman, Egyptin, Babelin ja Jerusalemin
 päälle, ja kaikkia ylös alaisin käändä. Niin
 totis

totisesti kuin yri wanhurkas Jumala on tait-
 waisa, joka hänen totuudensa: Sanasta waa-
 rinotta, ettei sen pidä pienimmästä rahdusakan
 hukkan menemän, vaikka taitwas ja maan sen-
 tähdän hukkuisit, niin totinen ja wahwa on
 myös tämä. Sitä owat kaikki suruttomat
 pilkkajat ja ylönkajojat saaneet tuta, jotka mei-
 dän edellämme ollet owat; ja niin ei ole jälki-
 mailman sitä wälttämä; sillä niin wahwat
 kuin Jumalan Armo: Lupauet ja Mutuus
 owat katuwaisille ja uskowaisille, jotka kää-
 ntävät itsensä Jumalan tykö siitä pois, johon
 he Adamisa owat wikapääxi tulleet; niin wah-
 wat owat sitä vastaan epäuskoisille ja katumat-
 tomille kaikki uhkauet ja rangaistukset, kuin
 Jumalan Sanasa kirjoitettuna löytyvät, ai-
 wan niinkuin lukea taitan Kolmannen Moosen
 Kirjan 26, Toisennen Moosen Kirjan 28.
 Luguissa ja kaitissa Prophetaisa. Jolle Taitwas,
 Armo, Elämä, Mutuus, Kristus ja hänen
 Evangeliuminsa ei kelpa, waan sitä ylönkajo,
 ja suuremman arwosa pitää ajallisia ja maals-
 llisia, ja kyllä ike syndiä, hänen ei pidä kos-
 kan wälttämän helmettä, wihaa, kirousta,
 kuolemata ja kadotusta; koska Jumala on yri
 Jumala, joka on niin kiivas, kuin rakas, ja
 niin wanhurkas, kuin hän on laupias ajasa
 hänen Armonsä ja Hywydensä ylönkajoitakin
 vastaan. Joka neuwon hwyäxi otta hän pelas-
 ta hengensä. Mutta pelkureille ja uskotto-
 mille pitää osa oleman siinä järwessä, joka
 rules

rullesta ja tulikivestä pala. Jlm. R. 21: 8.
 Jumala tietä jumaliset kiusauksista pelasta.
 2 Pet. 2: 9.

6. Luku.

Pää-Syistä, joiden tähden Jumala
 näin wakuutta meitä meidän Ais-
 tuudestamme, ynnä niiden mukkau-
 ratkaisemisen kanssa, joita meidän
 sydämemme sitä vastaan heittää.

§. I.

Kaikki mitä Jumala tässä asiassa lupaa, kir-
 joittaa, lahjoittaa, lukee ja lapsillensa pan-
 tixi anda, niin hän teke siinä päälletarhoitus-
 sa, että hän meidän läpipahaa, ujoa, pelkä-
 wäistä ja uskotoinda sydäntä takaisin wetäis
 Satanasta ja maailmasta Hänen ja hänen Ais-
 tuudensa tygö, sitä sitten taluttais, suosittelis,
 ja Satanan wiekkautta ja waldaa vastaan
 wirwottais, wahwistais, perustais ja sitä woi-
 masa pidäis alinomaisesa kampausesa hänen
 lupaustensa päälle, siihen asti että se wiim-
 mein Abrahamin, Davidin, Davalin 2c. kanssa
 woittais ja niin Jumalasa wahwistuis, kuin
 hänen lupauksensa meille owat wahwistetut ja
 liikkumattomat, että me niin Uskon ja Kärsi-
 wäisyyden kautta perisimmä lupauksia. Ei yxi-
 kån ihminen voi tutkia epäuskon sywyttä mei-
 dän sydämesämme. Se saatta uskoa kaikkia,
 S
 kaik-

Kaikkein ihmisten lupauksia, kirjoituksia, kirjoja
 ja lukituksia, silloinkin, koska sillä ei olis syntä
 ensingän niitä uskoa; mutta Jumala mahta
 tehdä mitä hän tahto, hän mahta kirjoittaa, pu-
 hua, luvata, wannoa &c. niin on se yhtä
 kaikki, se ei ainakaan tahdo händä uskoa, waan
 alati tehdä händä walehtelijaksi ja walapattoiseksi
 Jumalaksi. Niin sywään on Satan ja Oma-
 Rakkaus langemisen kautta istuttanut igensä
 Jumalan siian meidän sydämiimme; me
 tahdomme että meitä itseä pidettäisiin Jumala-
 na ja totisina; mutta Jumalan pitää meille ole-
 man walehtelijan. Päälliseksi se pidetään suure-
 na rohkeudena uskoa paljasta Jumalan Sano-
 ja, koska ihminen ei mitään näe, ja, koska
 hän sitä vastaan tunde aiwan toisin tykönsä,
 ja ainakin pitää wahtwasti luottaman tämän tyh-
 jän sanan päälle, ja maailmaa, hänen omaa
 lihaansa, järkeänsä ja taitojansa vastaan, ja,
 kaikkia helwetin portteja vastaan seisoman roh-
 kiana; kilwoittelemän miehullisesti ja tallaman
 jatkainsa alle urhollisesti. Että nyt Jumala
 sytyttäis meihin senkaltaisen Uskon, ja ulos nur-
 rittais meidän sydämeistämme kaiken epäuskon
 ja epäilyksen, niin hän teke kaikkivyni hamasta
 alusta, ja sentähden hän lupa, kirjoittaa, luki-
 ze, pantyksi anda ja wanno meille kaikkia, että
 me ainoastans tunnustamme hänen sydämeänsä
 meitä vastaan, perustaisimme meidän rohkeu-
 tamme sen päälle, ja suurella wakuutuksella sitä
 niin kallisti ansaittua Autuutta häneldä vastaan

otkaisimme. Sentähden tarjo Hän Uskon jos
 tapaitas, ja asetta niin monda Uskon esimer-
 kiä meidän eteemme, niin myös voimallisim-
 masti kiellä, kiro ja duomike epäuskon, koska
 Usko pyhänsä teke autuaksi, ja koko maailman
 synnit ei taida kadotta meitä, jos me ainoase-
 rans totisesa Uskosa palajamme hänen tykönsä,
 ettem me mahdais Kainin kansa toivoamme
 heittä meidän epäuskomme ja epäilyremme tähy-
 den hänen Armostansa.

§. 2.

Ja niin Jumala wakuutta meitä, että
 meillä hänesä olis iankaikkinen Lohdutus, Rau-
 ha, Ilo, Lepo, Turwa ja Wakuutus kaik-
 kea Wiheliäisyttä vastaan, kuin Adamista, kaik-
 kea ahdistusta vastaan, kuin Maailmalda, ja
 kaikkia kiusauksia vastaan, kuin Satanalda tu-
 lewat; ja taidaisimme Christuksen warion, suo-
 jan ja turwan alla heillä elä rauhan huoneis-
 sa, turwallissa majossa ja jalosa lewosa.

§. 3.

Hän tahto tämän kautta tehdä meitä
 ilossiksi, miehuisiksi, pelkämättömiksi, wirtuiksi,
 rohkeiksi, haluisiksi, mieluisiksi, urhollisiksi tur-
 wamaan häneen ja hänen Armosta Davi-
 din, Esajan ja Apostolein kansa, kaikkia
 meidän hengellisiä ja ruumillisia wihollisiamme
 vastaan, hänen allansa miehullisesti, pyhäkäi-
 sesti ja kiwasti särkemään Satanan, mutta
 sitä

sitä vastaan rakendamaan hänen Waldakun-
daansa pysyvällä rohkeudella; pysymään pel-
kämättä hänen tykönsä Kristin ja Bastoin
kaimisten alla, vapasti luottamaan hänen pää-
lensä mailman tiukkaa vastaan, ja, kerskamaan
hänesä ja voittamaan kaikkia senkaltaisesa py-
syväisessä Ukon wakuutusesa.

§. 4.

Jumala teke tätä kaikkea sen syyn tähden,
ettei yrikän liha hänen edesänsä kerskais, waan
että niin hywin hänelle yrin kaikki Nuruuden
kunnia arnettaisin, kuin myös että meillä olis
sitä runsampi syi, kiittäämään ja ylistämään
hänen kunniallista Armoansa, ijankaikkisesti iloit-
zemaan hänesä ja hänen Nuruudestaan, ijan-
kaikkisesti kunnioittamaan händä alinomaisen
riemu-huudon, ihastumisen, soittamisen, welsa-
misen ja paukuttamisen alla, Davidin kansa,
joka oli wakuutettu HERRAN Jumalan Mess-
aresta.

§. 5.

Sanalla sanottu: Tämä oppi Nuruuden
Wisendestä anda Jumalalle kunnian; alaspok-
ke meidän Omaamme, Mailmaa ja Satanata;
teke meitä Herroixi synnin, kuoleman, perke-
len ja helwetin ylise; tuotta meille Jumalan
Hengen; wahwista Ukon, estä synnin; ylös-
ojenda ensimmäisen käskyn ja oikian Jumalan
palwel-

palwelluksen sydämeen; koettele kaikki Henget;
 duomise kaikki opetus; wie wahan perustu-
 ren päälle; puhdista taipumuset, ylöswalaise
 ymmärryksen; muutta koko ihmisen; pohittā,
 mielen, teke sydämmen rohkeaksi, ja wakuut-
 ta meitä sisällisesti meidän sydämmisämme Ju-
 malan, Lembestä ja Rakkaudesta; anda Tie-
 don, Halun, Woiman ja Pysyväisyyden kai-
 kesa hymästä; herättä Uskalluksen Jumalan ty-
 gö ja Rakkauden Lähimmäisen tygö; woima-
 ja pitā Toiwon, teke meitä rohkeiksi Jumala-
 sa, mutta nöyriksi ihesämme: rohkeiksi Jumalan
 päälle, mutta alhaisiksi ihesämme; käändä ery-
 neitä; ylöspitā Wanhuruskaita; ylösnosta lan-
 geneita; lohduutta raskas mielisiä, paranda
 haawoitettuja, holho heikkoja; ja sito särjetyitä
 sydämitä; teke meitä ystävällisiksi ja ihaniksi
 kaikkia vastaan; niin että ihminen tunnusta iloi-
 la; kärsi kärsiwäisyydellä; soti miehullisesti ja
 woitta tytywäisesti; ja, se teke kaikki tyyni ja
 tuotta Uskowsille ijankaikkisen elämän; mutta
 uskottomille kahden kertaisen kadotuksen. Ju-
 mala teke sitä kaikkea Christuksessa hänen Hen-
 gensä kautta ja Sanansa jälkeen meidän sydä-
 misämme. Sitä vastaan koska Satan taikka
 ehdollisten syndein kautta yhdellä puolella, eli
 myös, joka pallo waarallisempi on, toisella
 puolella saa wiedä meitä pois tästä perustukses-
 ta Phariseusten ja wääräin Apostolein kanka-
 oniaan luultuun tekopyhyteen ja ylöspöyteen tiil-
 do-pyhän epäuskon kautta, niin hän saatta

Kaikkia näitä murin meistä kääntä. Silloin saato-
 ta hän tehdä Jumalan valehtelijaksi, ja, perä-
 sti walapattoiseksi, joka wihansa hukutta hä-
 nen armo-lapsiansa; sulan pyhyden näön alla
 uudesta ristinnaulita Christuren; tallata hänen
 werensä jalkainsa alle! tehdä häntä niinkuin
 Mosesta keltomaksi, ja ratti synnin-palwe-
 liaksi; wäännellä hänen Ewangeliumitansa; pi-
 mittä Uskon Wanhurskautta; sammutta Uskoa;
 tyhjendä meitä Christuresta; epäuskon kautta
 pilkata Jumalata hänen totuudensa; taas
 rakenda Adamin ja Moseren Waldakunda;
 wiedä meitä Armon tyköä Lain tykö, ja Wa-
 payden siaan waatia meitä orjiden ijen alle;
 rauhattomaksi tehdä ja epyttä omattunnot; wim-
 mata mielet hengellissä; johdatta meitä Hen-
 gen tyköä lihan tykö, estä meitä juorusanne
 ja tehdä meitä orjiksi; ryöstä meitä kaiken Au-
 tuuden, kuin on meille lahjoitettu, ja wietellä
 meitä Christuren tyköä ikemme tykö; riisua
 meiltä kaikki Jumalan sotaaseet; wäsyttä mei-
 tä tunnustusesta, sodasta, kiwaudesta ja kaikesta
 hywästä; lyhykäisesti; kokonansa kufista meistä
 Jumalan Waldakundaa, ja rakenda hänen
 Waldakundaans siaan, ja epäuskon kautta syöree
 meitä endiseen kirouween, wihaan ja kadotukseen,
 ja näitä kaikkia niin suuren pyhyden, wisau-
 den ja nöyryden näön alla, niinkuin ei pyhem-
 bätä Kansaa olis maan päällä, kuin he ovat.
 O sanomatoinda wahingoa, wiekkautta ja waa-
 vaa, jota tämä pyhä perkele matkaan saatta!

Publikanit ja syndiset täyväät taiwan walde-
kundaan niiden edellä; jotka täldä pyhäldä
perkeleldä riivatut owat; sillä he owat lähes
parandamattomat. Kiivastukon täsä tilasa,
walwokan ja kawastakon ikensä jokainen, jol-
la Christuxen ja Pawalin Hengi ja mieli on.

§. 6.

Mitä niihin mukkiin waranda, joita tätä
wastan taitan heittä, niin tule meidän eteemme

1:0 Se kuin Pawali sano, Rom. 8: 24.
Me olemma toiwosa wapahdetut; ja
Phil. 2: 12, että meidän pitä laitta-
man pelwolla ja wapisturella että me
autuaxi tulisimma.

Wastaus.

Me olemma jo wapahdetut Uskon kautta,
joka Autuutta, jota se ei näe, niin totta was-
tanotta, kuin se sitä ruumillisilla silmillä nä-
kis; Mutta koska me wiesä olemma alendami-
sen tilasa, josa kaikki on ristin ja wiheliäisyden
kansa peitetty, niin me odotamme sen ilmestys-
tä kärsiwäisen toiwon alla, siihen asti että
me Christuxen kansa plödtän ja kunniallisesti
tehdän, ja saamme ikesämme nähdä, kaikki
mitä me täällä alhalla uskonet olemma. Täällä
me olemma niinkuin pois olewat eli sofiat lap-
set, joiden täyty uskoa vanhembiansa, mitä he

heille sanovat eli kirjoittavat heidän rikkaasta perinnöstänsä; mutta siellä ylhällä me saamme sitä aivoimilla silmillä nähdä. Täällä me olemme vieralla maalla ja matkustamme sangen vaarallista tietä myöden Isänmaata kohden, kusa meidän pitää omistaman sitä meille täällä lahjoitettua iankaikkisen Autuuden perintöä, Kandain sillä wälillä suurta tawarata, nimitäin, kaikkia Armon-tawaroita sawi-astioisa. Sinä siwusa olemme me niinkuin pienet lapset, jotka ei taida muuta kuin horjua ja langeta, koska Jumala otta kättänsä takaisin; sillä Jumala on se, joka waikurta meistä kaikkea hyvää. Sentähden ei pidä meidän paismen eli ylpeixi rukeman, waan yhtä päättä waeldaman Christuxen perästä taiwallista luwattua Eanaan maata kohden, pelwolla ja wapistupella, niinkuin Israelin lapset tällä tiellä waelsit. Tämä on Pavalin ymmäryx. Ja tähän tulewat kaikki Pyhän Raamatun newot, että niin wahwat kuin me Jumalan puolella olemme Armosta, niin tarkasti pitää meidän myöx waeldaman meidän puolellamme, pshymän Hywydesä ja Uskosa seisowaisina, pitämän sitä aljettua työtä lujana loppuun asti; woittaman ja oleman uskollijina kuolemaan asti; aiwan niinkuin Jumala meille uskollinen on. Tähän on wapaus, rukous ja sota tarpellinen.

2:0 Zeittäwät Teke-pyhät meidän ete-
emme, että tämä oppi teke ihmisiä
suruttomiksi ja synnisiä pysyväiksi.

Wastaus.

Jumalan terweellinen Armo ei saata yh-
tän ihmistä synneisensä pysymään, waan kuz-
ritta ja opetta paljo enemmän meitä kaiken ju-
malattoman menon hyljäämään, ja sen synn-
tähden on maailma niin surutoin ja juoke niin
yhdessä kerran kuin toisengin, synnin pimessä,
kossa Armon Aurinko ei ole oikein hänelä
nähty eli hänelle saarnattu, että se olis jossu
saanut oikein läpiloista ja lämmittä heidän pi-
miät sydämensä. Ei Aurinko ja Sadet tee
maata hedelmättömäksi, waan saatta sitä wi-
heröidä ja hedelmätä kandamaan; jota
ihanamusti Aurinko paista, sitä paremmin
taitan nähdä eteensä ja askeitaan toimitta;
ei Aurinko saata ketän eikä exymään eikä kom-
bastumaan; waan perkele se on, joka maailman
tomulla vastautta uskottomain taidot ja sokaise
heidän silmänsä, ettei he taida nähdä tämän
ihanan paisten Christuksen kirkkaudesta, wähem-
min siinä waeida; niin että he siinä huolimatt-
tomudessa käywät pimessä, eikä ikänänsä näe
walleutta. Tämä on myös syy, mingätähden
maailma niin wäärinkäyttä tätä Armon-walle-
utta, ja mingätähden Jumala, kossa se tätä
Armon tawarata eikä tutki eikä siitä huoli,
wanhurskasta duomioitansa lasse sitä häjyyn ja
pahaneitseeseen mieleensä.

3:9 Ovatpa vielä niin monet synnit ja kauhisturet jäljellä meidän sydämesämme, jotka jokapäivä saattawat meidän mielidämme surtiari, niin että me, itzelukin puolestansa, usein näemme itzesämme yhtä koko mailmaa täynnäns wääräyttä, ja saattaisimme sen alla peräti hukkoa, jos ei Jumala temmais meitä siitä helwetin waiwasta; tuingas taidamma me siis vielä niin totisesti autuuri tulla?

Wastaus.

Synni meille anderi annetan, ei niin, kuin se ei olis enä meisä, waan niin, ettei sitä enä meille kadotuxeri lueta; sano Augustinus; juuri niin kuin Pavali myös autuuri kusu, ei niitä, joilla ei enä syndiä ole, waan niitä, joille syndejä ei enä kadotuxeri lueta. Perisynni seiso kolmesa kappalesa. 1. Jumalan kuruwan pois kadottamisesa. 2. Satanan kuruwan rakendamisesa siaan, eli meidän luondomme tukkimattomasti sywäsä turmellusesa kaikkeen pahaan. 3. Rangaisturesa ja kadoturesa, kuin tämän synninlangemuxen tähden on meidän kaikkein päälle tullut. Tästä kadoturesta tulemma me wopahderuxi ja endiseen Autuuteen jälleens siirtyxi Banhurstakitekemisen kautta Christuresa, hänen tähderi tekemisensä tähden meidän edestämme. Silloin alka Christus Hengensä kautta muuttamaan meidän sydämemme,

niin

nlin myös puhistamaan ja parandamaan meitä synnin turmelluksesta, niinkuin iäkäri paranda sairasta hänen kadotettuun terveyteensä. Silloin kaima hän auki synnin haifewia haawoja, ja Ylöswalaise meidän sydämemme, että me niitä huomaisemme ja tunnemme, niin myös alinomaisten huokauksen alla hänen tyköns, siitä haluisemmasti annamme iktämme hänen Eäkityksensä alle, että hän niin Uuden Synnyntien ja Pyhän Hengen Uudistuksen kautta saattais ulosjuuritta Satanan kuwan, ja hänen ristinsä, kuolemansa ja ylösnousemisen esallisuuden kautta jälleens uudista meitä Jumalan Kadotettuun kuwaan; sillä niinkuin Kristus kuolemansa ja ylösnousemisen kautta meidän edestämme on tehnyt meitä synneistä vanhurskaksi; niin hän uudista meitä myös synnin turmelluksesta, koska hän ynnä itse kansansa ristinnaulike ja kuoletta meitä wanhan ihmisen puolesta; jonga päälle kahannosa tämä siellä asuwa syndi ei taida saatta meitä epäilemään meidän Autuudestamme, jollemme ainoastans seura händä hänen himoisansa, emmekä sallisen hallita meidän jäsenisämme. Sillä juuri se syndi, jota me tunnemme, on meille aika joutandexi annettu Christuksen kautta, ja nyt kuohutta Jumalan Hengi yhtä synnin kauhista toisen perästä meidän sydämisämme, että hän mahtais meitä totisesti puhdista. Eroitus on tässä Uskottomien ja uskottomain välillä, jotka ovat kaikki yhdestä syndilestä siemenestä tulleet se,

se, että ne Uskottaiset, joille synnit ovat ande-
 pi annetut, niitä silloin vasta oikein tunde-
 vat, ja saattavat sitten niin paljo Armon makeudesta
 ihesänsä tuta, niin paljo kuin he silloin synnin
 Karvaudesta sisällänsä maistavat; mutta uskot-
 tomat, jotka vielä synnin ja kadotuksen alla
 ovat, ovat kuollet eikä tunne syndiä. Sillä
 koska synnit ovat andepi annetut, silloin niitä
 ihminen vasta oikein tunde; silloin sota Hen-
 gen ja lihan välillä meissä alkaa; ja, niinkuin
 Jumala andoi muutamain Kananealaisten
 jäävä Kananean maalle, niin salli hän myös
 erinomaisesta neuvostansa, sen vielä jäljellä
 olevan synnin meihin jäävä, koetellapens mei-
 dän kuuliaisuttamme häntä vastaan; sen pitää
 alinomaisen harjoituksen, walvomisensa, kampa-
 uksen, sodan ja huokausten alla ajaman meitä
 Jumalan tykö, että me hänen voimansa kaut-
 ta taidaisimme alati sen ylösnousewia hlmoja
 tukahutta, kuoletta ja ulosjuuritta, niinkuin
 Yrttitarhan Mestari perä pois nousewia rik-
 koja hänen yrttitarhastansa. Mutta koska kai-
 ken tämän alla meidän Uskomme ei ole perus-
 tettu meidän tundemisemme päälle, vaan Ju-
 malan Lupausten päälle, niin taidamme me sen
 synn tähden olla paljo wisimmät Autuudesta
 Christuksessa, kuin Adamin synnistä, jota me
 tunnemme ihesämme. Se heikkoin lapsi usein
 rakasta ja holho Wanhembiansa kaikkein enim-
 mästi; jota enämmin Jumala loista omillensa
 sitä enämmin he tunde-
 vat, näkevät ja tykö-
 nan

nänsä hawaikewat kaikkein heidän sielunwoi-
mains sisällisiä kauhistuksia ja suurinda turmel-
lusta, niin että synnin tundo siinä päälle tar-
koitusesa wakuutta meitä paljo enemmän Jum-
malan Armosta meitä kohtan, kuin se saatta
meitä siitä epäilemään.

4:0 Kuninga taidamme me olla niin täy-
dellisesti autuat? Eikö niin usein ole,
etteimme tunne eli näe yhtän Elämätä,
Rakkautta, Uskoa ja Autuutta tykö-
nämme, waan enemmän fuolemata,
wihaa, helwettä ja kadotusta?

Wastaus.

Ori lapsi Aitin - kohdusa ja kehdoma ei
myös tiedä mitän ihesänsä, eikä tunne että se
elä ja on Wanhemmillensa niin rakas lapsi, ja
kuitengin Wanhimmat silloin kaikkein suloisim-
masti sitä rakastawat ja hohtawat. Ori nuk-
kuma eli sofia, joka istu Kuningallisen kunnin
kessellä? ei näe eikä tunne sitä, sentähden
täyty hänen sitä uskoa, siihen asti että hän
fitten saa arwimilla silmillä sitä nähdä. Tääl-
lä on Uskon, siellä Kakelemisen - Waldakunda.
Jobi, Davidi ja monet muut ei tundenet
muuta ihesänsä kuin fuoleman, wihan ja ka-
dotuksen, waikka he kuitengin olit suurinmasa
Armosa Jumalan tykönä; mutta ne jumalat-
tomat sitä wastaan usein ei tunne yhtän wihaa,
wainaa eli armottomutta, waikka he häilywät
kessellä.

Keskellä heitettiin, Eivouen ja Jumalan wihan
 alla. Jos minä aina sitä näkisin ja tundisin,
 niin en minä tarwis sita uskoa; sentähden
 rippu usko sinä, jota ei hän näe eikä tunne,
 niinkuin hän sitä näkis; Koska Jumala sitä
 sano ja lupa, niin hän Abrahamin kansa sitä
 niin wahwasti usko, kuin se hänellä jo kasis
 kansa olis; mutta sitä wajan, mitä hän tun-
 de ja näe, sitä hän ei näe. Niin usko hän
 totwosa kaikke totwosa wajan, sulke siuniansä
 läsnä olemista, hpyisidä ja tiettyidä, ja nä-
 te näkömättömiä paljo wahwemmasti kuin lä-
 nä olemia; sillä hän usko Jumalata, ja, Mo-
 akin, Abrahamin, Isakin, Mosepen, Israelin
 ja kaikkein pyhäin kansa, pitä händä uskollise-
 na, jota taita tehdä mitä hän lupa. Sentäl-
 taisen Uskon kaurta me wiinimein tulemma tui-
 demaan ja koettelemaan sitä, jota me Abra-
 hamin kansa uskonet olemma.

§10 Omba wielä Adamista asti paljo syn-
 dia, wiheliäisyyttä heikkoutta, rangais-
 tusta ja onnettomutta meidän päälläm-
 me täällä maailmasa, niin että me
 olemma wiheliäisimmätkin kaikkein ih-
 misten seasa, ja näemme seitä sielun et-
 tä ruumin puolesta meidän päällä,
 siwusa, alla ja ymbäri hamasta,
 mailman ja meidän elämämme alus-
 ta loppuun asti, ižekungin ihmisen
 tykönä, niin paljo surteutta ja wibe-
 lii

kaisyrtä, jotka kaikki ovat Adamin
 syniin kautta maailmaan tulleet, ja,
 vaikka Kristus on kuollut, ainakin
 tähän asti meihin jäänet, että ihmis-
 nen usein, koska hän sitä oikein
 ajattele, tahto sen alla epäilyreen lan-
 geta ja waipua tustan ja ahdisturen
 tähden; kuingas on siis Kristus mah-
 tanut peräti poisotta synnit ja syn-
 dein rangaisturet ja tehdä meitä niin
 laudellisesti autuaxi.

Wastaus.

Suuri sen syyn tähden on Jumala tässä
 meidän wiheittäisdesämme niin sydämellisesti kar-
 jonut meidän puoleemme, ja Kristusesa niin
 Isällisesti meitä rakastanut, ottanut meitä laps-
 swensa, ja tehnyt meitä hänen autuaxi, että
 meillä tässä meidän surkeudesämme ois ijankaik-
 kinen Lohdutus ja wahwa toivo siitä, että
 niin totta kuin se hengellisellä muodolla Chris-
 turen kautta jo tapahtunut on, niin on hän
 myös pian ruumillisesti ja ijankaikkisesti meitä
 pelastawa siitä hänen ijankaikkiseen lepoons,
 wapauteens, iloons ja kunniaans. Kristus
 oli ainakin Jumalan rakas lapsi ja kaikki Us-
 kowaiset maan päällä ovat myös niin ynnä
 hänen kansans, vaikka heidän täytyi tällä
 alhalla maan päällä heidän alendamisensa tita-
 sa omisa ja maailman silmissä olla köyhät, ylöns-
 katotut, rumat, itkiäs, wiheittäiset, waiwatur

ja hyljättyt kaikilda ihmisildä, ja usein itse Jumalalda. Kaikki piti heille parhain päin kääntymän, ja sulori ilori ja kunniori taiwassa muuttuman. Mikä mailman edesä on halpa, ylönsägotu ja alhainen, se on Christusta liku ja Jumatan edesä korkein. Sillä wälillä olemma me kuitengin sen wiheliäisyyden alla yhtä niin autuat Jumatan lapset, kuin Kristus, joka yhden kerran ja ijankäikkisesti on täydellisesti meitä lunastanut synnistä ja kaikista synnin rangaistuksista, niin että uskovaisten vielä jäljellä olewa wiheliäisyys ei ole enä joku synnin rangaistus, waan 1. xpi Adamin langemisen muistutus, 2. xpi kehoitus ikäwöikemään Christusta, minkuin heidän ainoata Lohdutustans ja Autuuttans, ja pitämään isiänsä kiindiaasti hänesä samaa wiheliäisyyttä vastaan. 3. Xpi waroitus ja muistopala, edespäin kaikella ahkerudella kawahtamaan ikensä vielä muista synneistä. 4. Xpi herätys, huokamaan, toivomaan ja ikäwöikemään pelastetta siltä wiheliäisyydestä siihen taiwalliseen Isän maahan, niin myös, Israelin kansa, sitä haluisemmasti Christusta heidän päättäns siihen sissälle seuramaan. Sentähden uskomma me Jumatan Sanaa paljo wahwemmasti, kuin omia silmiämme ja taitojamme, että me nimittäin ainakin olemma autuat Christuren kansa, waikka kaikki owat täällä meidän ja mailman silmille wiheliäisyydellä ja heikoudella sywästi peitettyt ja kätkettyt, niin kuin Lazaruren, Pavalin ja Christuren tykönä.

Sillä

Sitä vastaan ovat kaikki senkaltaiset wi-
 heliäisyydet uskottomille ei ainoastans nyi synnin
 rangaistus; waan he päällisxi, jos he pysywät
 uskottomudefans, joutuwat ijankaikkiseen wi-
 heliäisyyteen, surkeuteen, lemottomuuteen, onnetto-
 muuteen, rangaistukseen, waiwaan ja kadotus-
 seen. O onnetoinda Kansaa.

6:0 Jos Jumala on niin armollinen ja
 rakas, että hän on itse Rakkaus ja
 Sywys, kuinga hän siis saatta wihas-
 tua ja senkaltaisesa julmudefa rangais-
 ta ja kadotta. Kuinga sopi se yhteen
 kaikkein uhkausten kansa Prophetaisa?

Wastaus.

Murhingo on sula walkeus ja lämbimys,
 ja yhtä hywin saatta sawen kowenda, kuin
 meden-wahan pehmittä; oski pala tulefa, josa
 kulda puhdistu. Jumalan suurimmasta Rak-
 kaudesta, Ystävällisyydestä, Suloisudesta, Kär-
 siwäisyydestä, Pitkämielisyydestä ja Laupiudesta
 uloslähete suurin Kiwkaus, Wiha, Julmuus
 ja Rangaistus hänen Armons, Rakkaudens,
 Suloisudens ja Siwyydens ylönlähtöitten päääl-
 le. Niinkuin nähdän Wanhemmissa lapsiansa
 vastaan ja hywän-luondoisesa Miehesä uskotoin-
 da Puolisotansa vastaan, kuinga angaraan jul-
 muteen, kiwauteen ja wihaan heidän endinen
 rakkaudensa saatta muuttua. Jumala on niin
 Rakkaus ja Walkeus, että hän ynnä on kii-

was ja kuluttawa tuli. Ja, jota määrättömästi Jumala on Pitkämielinen ja Armoellinen ihmistä vastaan, sitä määrättömästi hän tule viimein wihaisxi, kiwaxi ja wanhurstaxi. Joka yhtä lasta kaswatta, eldettä ja kaikkea hownää sille teke, hänellä on seka walda että oikeus, sitä rangaista sen tottelemattomuden ja uppiniiskaisuuden tähden, ja myös perittömäxi tehdä, koska parannusta ei wäliin tule. Sillä Jumala on pyhä, ja ei niin sädyttömästi wanhurstas kuin me ihmiset, että hänen täyty wihata ja rangaista pahaa. Sen tähden hän myös ei tainnut mailman syndejä andexi anda, jos ei hänen Wanhurstaudensa ensist tullut täydellisesti tydytettyi. Niin suuresti kuin Jumala Laupiudensa jälkeen on Christusesa meitä rakastanut, niin hirmuisesti hän Wanhurstaudensa jälkeen rangaise katumattomia, jotka tämän hänen Rakkaudensa kautta ei tahdo millän tarwalla sallia isensä hänen tygöns käätä. Jumala on niin Wanhurstas kuin laupias, ja niin laupias, että Hän on Wanhurstasgin hänen Laupiudensa ylöntaksoita vastaan. Hänen Wanhurstaudensa hän täyttä Christusen päälle, että meille Laupius tapahduis; mutta niin Jankaittinen Jumala kuin hän on, niin jankaittissilla rangaistuksilla ja kadotuksella hän hänen Laupiudensa wihollisia ja ylöntaksoita waino; ja niin suuresti kuin hän lapsiansa rakasta, niin hirmuisesti hän, rakkauden luonnnon jälkeen, kiwastu niistä vastaan, jotka hänen

Iastensa kanssa wääryttelewät; mutta sitä was-
tan maya niille, jotka hänen lapsillensa hywää
telewät. Ja jota enämmin ihminen Jumalan
Hengen kautta uudistetuksi tulee, sitä enämmin
tule hän myös Jumalan, hänen Isänsä, kal-
taiseksi tässä muodossa ja omalsudessa.

§. 7.

Niin pysy se siis ainakin totena, wah-
wana ja iankaikkisena, että Jumalan katu-
waiset ja uskowaiset lapset, niin totta ovat
Wanhurskat, Pyhät, Autuat ja iankaikkisen
Elämän Perilliset, ja että heillä kaikilla on jo
täällä Armon Waldakunnassa Christuksen ja
Christuksen kanssa heidän menonsa Paradiisissa
ja Taiwassa, ja iloisessa käärsiwäisyydessä tämän
Autuuden ilmestystä, ynnä iankaikkisen Lunas-
tusten, Ilon ja Kunnian kanssa Toiwossa odot-
tavat: niin totta kuin Kristus on kärsinyt
heidän edestänsä, ja pois ottanut kirouksen, syn-
nin, kuoleman, kadotuksen, wihan ja helwetin
iankaikkisen pinan. Sen kautta me kunnioi-
tamme Jumalata, että me tätä uskomme ja
sitä kerstamme niin wahwalla wakuutuksella,
kuin me sitä jo ruumillisilla silmillä näkisimme,
ja sen päälle maailmaa vastaan kaiken hänen
katowan heikmans, koreudens, ylpeydens ja
kunnians kanssa, olemme meidän Jumalassam-
me pyhät, urholliset, rohkiat, pelkämättömät
ja iloiset.

§. 8.

Tätä Christuksen tundoa päivät ja yön tutkikamme, niin Waleus, Ilo ja Nemu, ja, Jumalan Walakunda ja ijankaikkinen Elämä meissä nousewat ja juurtuwat. Koska nyt tämä tule meidän sydämellemme korkiaksi, niin maailma tule ylönsäköttäväksi; että me Abrahamin ja Moosen kanssa taidamma haluisesti hänestä luopua. Ja, kaikki mitä meillä ennen kaunista oli, itse nuhdetoin pyhyysin, johon me ennen luotinme, tule meidän sydämillemme raiaksi ja wahingoksi tämän Christuksen tundesuisen suhten. Kusa tämä Auringo tasaisissa ja täytsissä säteneissä koitta, siinä täyty sen jumalallisen walon ja woiman edestä kaikki pimeydet hajota. Kaikki, mikä maailmassa on, tule silloin meille tietämättömäksi, huikendelewaksi, pysymättömäksi ja katowaksi, tätä ainoata, wahwaa, katomatoinda ja autuallista Perindötä vastaan. Mikemme siis mahdais jättä pois warion ja sitä, kuin ei mistän arwosta ole, koska me löydämme ja meillä on itse olendo? Tätä oppia me tahdomme teroittaa itzellemme ja meidän lapsillemme heidän wahwistamisensa ja juurittamisensa Wiinapuhun Christukseen, suuremmalla ahkerudella, kuin ikänän Moses on Wanhasa Testamentissä hänen Lakinsa ihmisille teroittanut; että me Davidin ja Dawalin kanssa tulisimme wäkewäksi Herrasa meidän Jumalassamme, suurella Uskon wahwudella tekemään hywää ja woittamaan pahaa.

§. 9.

Hamasta tästä hetkestä tahdomma me tar-
 Fan waarin otta siitä wahwasta Apostollisesta
 Sanasta, joka ei petä, niin kauwan kuin Lu-
 tuuden Pälvä ja Kointähti suurella wahwu-
 della Uskon kautta meissä koitta, siihen asti että
 Kristus saa meidän sydämismme senkaltaisen
 muodon, kuin kaikisa Jumalan Sanan kanssa
 yhteen sypi, ja meidän Uskomme wiimmein pi-
 tä isensä niin muuttumattomasti, totisesti ja
 turwallisesti wahwana Jumalan Sanasa, kuin
 Jumalan Sana wahwa on. Jumalan Sanan
 pitää olemän meille wahwana totena ennen kaik-
 kia, niin että jos myös meidän oma sydämem-
 me sanois aiwan Ei sitä vastaan, niin pitää
 ainakin Sanan olemän meille wahvemman,
 kuin meidän sydämemme; sillä se uskollinen
 Jumala, jonga tykönä ei ole walkeuden ja
 pimenden waihetusta, on meille sitä luwannut
 ja plöskirjoittanut. Tästedes oppikam oikein
 eroittamaan ja toistansa vastaan pitämään Lain
 ja Evangeliumin, Lihan ja Hengen, Boksta-
 win ja Hengen wiran, Anzion ja Armon,
 Agarin ja Saran, Wanhan ja Uuden Tes-
 tamendin, Orjuden: Sien ja Wapauden, Eöi-
 den ja Uskon: Wanhurssauden, Tehdä ja Us-
 koa, Adamin ja Christusen, ettemme enä kaik-
 kinaisilda opetusen tuusilda wietellässi.

§. 10.

Nyt tahdomma me forkiasa arwosa pitää

Yavalin Lähetys, Kirjoja, ja niiden jälkeen koetella kaikkia Opetuksia, Hengejä, Pappoja ja Kirjoja, ettemme enä sallis ikemme wieteldä siitä wahwasta perustuksesta Satanan Apostoleilla ja heidän Kirjoildansa.

§. II.

O te elävän Jumalan Lapset! tulkaa wiisaixi, taitawasti murehtimaan teidän sieluistanne, ja älkät Usko jostaika Hengeä, Opettajata ja Kirjaa, waan koetelkaa kaikkia ratki niin wisusti, kuin te koetelkaa Kulda ja Ho-piata taikka muita maallisia kappaleita. Maailma tule syystä rangaistuksi wajawilla Kirjoilla ja Satanan ojennus-nuorilla, koska hän ei ole pöyhnyt Jumalan puhtasa Sanasa, eikä ole ypinkertaisesti wanstannottanut Rakkautta To-tuuden tygö, siinä waeldamaan. Rakelkaa tästedes muotoanne Ewasa teidän Uutisänne, että te hänen wahingostansa, jota te sen pahempi! Kaikki tunnetta wiisaixi tulisitta, uskomaan ai-noastans Jumalata ja ei ketän muuta, kuin hänen Sanastansa luopu, waikka hän wiesä tulis teidän tygöne niinkuin paras walkeuden Engeli ja Wanhurskouden Saarnaja. O! Kuinga on Satan jo täsä asiasa puettanut ikensä mä monen sydämen sisälle! Mutta te, waeldakaa sentähden Ibraelin kansa taitawasti, niin että te totteletta ja seuratte Jumalata ypinkertaisesa Uskosa; sillä mitä se muutoin hyödyttää teitä, että teillä on Jumalan Sana muis-tosa,

tosa, koska te totteletta ja seuratta Satanan
 Sanaa sydämessä ja töissä? Euhungas joutui
 Jumalan Sana, koska Ewa ja Israelit teit-
 tivät te? eikö se tullut heille kuoleman ha-
 juri ijanikaikkiseen kuolemaan? Sen tähden älkät
 andako lihalle tilaa teidän vapaudenna olla
 Christuksen, älkät mailman kanssa wäärin käy-
 täkö hänen armonsa ihewaldaisuteen, waan
 wälittäkät sitä pahaa, jota se tekee, ja tehkät
 sitä hewää, jota se jättä, niin te wäldätte sen
 rangaistuxia ja peritte sitä luwattua autuallista
 Kanaan maata. Jollette sitä tee, niin wiim-
 mein pahemmaxi tule, kuin ensimmäinen,
 ja olis teille parampi ollut, ettet te wanhuks-
 kauden tietä tundenetkan olis, kuin että te tun-
 sitta sen, ja polkeisitta pois pyhästä käskystä
 mailman tygö. Te tämän uuden wiinan kaut-
 ta, jos te siinä wanhasa pahasa menosanne
 wanhoina leilinä pysytte, tuletta rikotuxi, kai-
 ten teidän tietonne kanssa hukutte, ja Judalais-
 ten kanssa teidän epäuskonne ja tämän Ewan-
 geliumin ylönsäken kautta syöpätte, isjänne kah-
 denkertaiseen kadotukseen.

S. 12.

Niin uskokat siis nyinkertaisesti; tunnusta-
 kat iloisesti; kärsikät rohkiasti; toiwokat kärsi-
 wäisesti; seurattak Christusta pysyväisesti; va-
 kastak totisesti; sotikat miehullisesti; koetelkat
 isjänne wiiriästi; peljätkä Jumalata nöyrästi;
 eläkä Christillisesti; ehikät Jjanikaikkisia; woit-
 tat

taat urhollisesti; kuolkat autuallisesti. Niin,
 niin pitää teidän löytämän ja perimän kaikki,
 mitä te täällä uskonet oletta kunniallisimmalla,
 runsahimmalla ja ylönpaldisimmalla tavalla; ja
 teidän pitää tuleman Jumalan kaltaiseksi ja nä-
 femän händä, niinkuin hän on. (Joka tästä
 terwellisestä opista halaja enämbätä lukea, hän
 lukekan löpi ne pikkuiset, kuitengin kallihim-
 mat, Kirjat, Kallihit Sunaja pisarat
 Mutuuden Kallioista Christuksesta; niin myös:
 Jesuren Christuren Kärsimisen ja Kuole-
 man Tutkinto, Hebr. 12: 2. 2c.) Mutta
 Kawahakon wisusti izensä senkaltaisista Kirjois-
 ta, jotka ei astian täydellisesti selitä, ja suu-
 remmalla karktamisella, kuin myrkyllisestä ruo-
 sta ja juomasta, ja, niinkuin itse Satanasta,
 joka ei wähemmällä sielun waaralla wiettele
 Kirjain kirjoittamisen, kuin saarnamisen kautta.
 Sitä wastan, joka pitää izensä kiinni Juma-
 lan Sanasa ja Evangeliumisa Christuksesta, si-
 tä ajattele, kunnioitta, usiasti izellensä muistut-
 ta ja tutkistele, niin että se tule hänesä juma-
 lalliseksi woimaksi, hän pysy kiusauwisa, exorty-
 pisa ja wiettelemisissä wahwan perustuxen päällä,
 ja jota enämmin hän lisändy Christuren tun-
 demisessa, sitä enämmin kaswa hänesä Usko,
 Rakkaus ja Toiwo, sitä jumalisemmaksi ja nöy-
 remmäksi hän tule elämäsänsä, sitä kärsiwälli-
 semmäksi waiwoisansa ja sitä urhollisemmaksi so-
 dasa; ja sitä enämmin on Jumalan Walda-
 kunda ja Jjankaitkinen Elämä hänesä ilmestywä.

Re Hartauskingaja
Breckling

Bellevue King's College

H. D. 169
Mt.

My dear friends
I have received your
letter of the 11th inst. and
am glad to hear that
you are all well and
hope you will find
some of the things
I have written you
of interest. I have
not time to write
you more at present
but will write again
in a few days.

